

Ajuntament
de Barcelona

Pla d'Impuls de l'Economia Social i Solidària 2021—2023

Fem avançar l'ESS

BARCELONA
MAI S'ATURA

“El PIESSE constituye un caso paradigmático de política de economía social de nueva generación. Reúne características propias: transversalidad de la ESS, enfoque partenarial, perspectiva sociopolítica transformadora, enfoque de mainstreaming, innovación política en cuanto a instrumentos y sistematización de la estrategia, a lo que se suman la voluntad política del gobierno local y el pragmatismo de su órgano público promotor, el Comissionat.

Una característica significativa del PIESSE radica en que, por primera vez, una administración pública catalana promueve una política transversal a la ESS, es decir, actúa sobre el conjunto de la ESS, no sólo sobre una parte de la misma. Promueve tanto las iniciativas socioempresariales como las sociocomunitarias, incluyendo las finanzas éticas, comercialización justa, consumo responsable, procomún y monedas sociales, o desde la perspectiva de CIRIEC (2017), tanto a la economía social de mercado como la economía social de no mercado.

El PIESSE se ha implementado a lo largo de cuatro años y, en perspectiva evaluativa, ha contribuido sobre todo a incrementar la financiación pública de la ESS, a incrementar la visibilidad y sensibilidad hacia la ESS tanto por la ciudadanía como en la propia administración municipal, a vertebrar cognitiva y organizativamente el ámbito de la ESS y a establecer un espacio estable de participación en la política pública de economía social.”

Informe "[La política pública de foment de l'economia social i solidària a Barcelona, 2016-2019](#)" publicat a l'Institut de Recerca de Desenvolupament Social de les Nacions Unides (UNRISD) per Rafael Chaves-Avila, Jordi Via i Llop i Jordi Garcia Jané.

1. Introducció	07
–Un pla renovat, de polítiques públiques, per fer avançar l'ESS	
–Presentació del Pla d'Impuls de l'ESS 2021 - 2023	
2. Context	13
–L'Economia Social i Solidària a Barcelona i la COVID-19	
3. Antecedents: Polítiques públiques envers l'ESS a Barcelona	21
–Pla d'Impuls de l'Economia Social i Solidària 2016 - 2019	
–Estratègia d'Impuls del Consum Responsable	
4. Marc actual	25
–Estratègia de l'Economia Social i Solidària a Barcelona 2030	
–Programa d'Actuació Municipal 2020 - 2023	
–Centre de Coordinació de la Resposta Econòmica	
–Barcelona GREEN DEAL	
–Objectius de Desenvolupament Sostenible	
5. Procés d'elaboració del Pla d'Impuls de l'ESS 2021-2023	33
6. Contingut del Pla d'Impuls de l'ESS	37
–Reptes globals i de l'àmbit	
–Vincle dels reptes amb les línies estratègiques de l'Estratègia de l'Economia Social i Solidària a Barcelona 2030	
–Objectius estratègics del Pla d'Impuls de l'ESS	
–Vincle dels reptes i dels objectius estratègics del Pla d'Impuls de l'ESS	
–Vincle de les accions i dels objectius estratègics del Pla d'Impuls de l'ESS	
–Accions segons objectiu principal	
7. Implementació del Pla d'Impuls de l'ESS 2021-2023	61
–Co-construcció i gestió compartida	
–Pressupost	
–Seguiment i avaluació	
–Indicadors	
8. Bibliografia de referència	69

Un pla renovat, de polítiques públiques, per fer avançar l'ESS

Al mandat 2015-2019, l'Ajuntament de Barcelona va fer una aposta sense precedents per impulsar l'**Economia Social i Solidària (ESS)**, desenvolupant una nova política pública, en base a donar resposta a un teixit socio-econòmic i comunitari, divers i arrelat a barris i districtes i amb un pes creixent a l'economia barcelonina; una manera de fer economia amb voluntat de treballar vers una societat més equitativa, democràtica i sostenible; i en un procés de canvi generacional, cultural i social a la societat i especialment a Barcelona que reclamava i buscava altres maneres de fer empresa i economia, de produir i consumir, de treballar, estalviar i invertir, diferent a allò hegemònic i que posés, al centre de l'economia, la vida, la comunitat i el medi ambient.

Aquell impuls de la política pública es va materialitzar en una nova política municipal econòmica específica amb **4M d'€ anuals en despesa corrent** (a prop dels 16M d'€ tot el mandat) i **3M d'€ d'inversió**; dos nous equips (entorn de 16 persones de mitjana) i serveis especialitzats en el desenvolupament de projectes i serveis d'ESS tant a l'Ajuntament com a Barcelona Activa; una figura política de referència, el Comissionat d'Economia Social i Solidària; i la creació i desenvolupament d'espais de concertació de política econòmica i mantenir una interlocució fluida i específica amb les organitzacions representatives de l'ESS de la ciutat.

El nou PIESS arrelat en l'aprenentatge del primer i en l'Estratègia ESS BCN 2030

Precisament, al finals del mandat anterior, vam proposar al teixit d'entitats representatives de l'ESS construir un full de ruta més enllà dels mandats municipals, per consolidar les polítiques de promoció de l'ESS com una realitat irreversible i que permetés compartir prioritats i accions. Durant un any i mig hem fet un interessant procés, amb entorn de 500 aportacions i més de 200 participacions, per construir una Estratègia de Ciutat d'ESS en l'horitzó 2030. A partir d'aquesta estratègia conjunta (que es preveu esdevingui "**Acord de Ciutat**" per aprovació al plenari de l'Ajuntament el juny de 2021) s'ha treballat, des dels equips ESS de l'Ajuntament i BASA, per traduir aquest marc de l'Estratègia, en un nou pla d'acció per les polítiques municipals, el present **PIESS 2021-2023**. En definitiva, el nou PIESS es basa en l'aprenentatge del primer, un gran experiment que va construir quasi des de zero una nova política pública. I, també, a partir del nou marc que dibuixa l'Estratègia de ciutat ESS 2030.

El context de crisi, pandèmica, comporta reactivar i enfortir

L'experiència del primer PIESS, ens aporta l'aprenentatge de tendir cap a acotar i prioritzar les nostres accions per impactar sobre allò que veiem més estratègic per l'enfortiment de l'ESS i on les polítiques públiques tenen capacitat de ser efectives. D'altra banda, cal tenir la voluntat de jugar el paper d'ajudar a obrir camins, sense perdre l'audàcia i la capacitat per innovar, de manera que **la política pública per l'ESS de Barcelona es consolidi com un referent** a Catalunya i Espanya i, també, a nivell internacional.

Inevitablement el context del **nou PIESS** és extraordinari, patim una crisi sense precedents de pandèmia mundial, ple d'incerteses i amb un substrat de crisi econòmica que ha afectat també de ple a l'ESS. Per tant, aquest PIESS mira cap als nous projectes, però es dirigeix també cap a enfortir i ajudar a la resiliència de l'ESS existent, així com els reptes del nou context, la majoria existents i previs a la pandèmia, però que aquesta ha intensificat o accelerat. Alguns d'aquests reptes principals són: en quina mesura l'ESS podrà contribuir a generar relacions més equilibrades, equitatives, simbiòtiques i interdependents entre zones rurals i urbanes? Com l'ESS afronta els reptes i oportunitats que obre la revolució tecnològica digital (l'e-commerce, el big data, la robotització, l'economia de plataforma...)? Com l'ESS és capaç d'impulsar el seu creixement i pes sobre l'economia global i de com generar actors i instruments de gran escala en aquest procés? Com l'ESS afronta la feblesa empresarial i dinàmiques d'autoprecarització o precarització laboral per enfortir la seva supervivència econòmica i el seu impacte transformador? Com l'ESS és capaç de pol·linitzar altres àmbits de l'economia, també afectats negativament per dinàmiques econòmiques globals, com les PIMES, el petit comerç, el sector primari local, etc.? Poden ser útils els instruments de l'ESS per aquests actors econòmics, com es poden generar noves aliances? Què pot aprendre l'ESS d'aquests actors? Com pot l'ESS desen-

volupar una verdadera vocació d'arribar a ser una alternativa plausible i accessible a les majories socials que permetin un creixement exponencial del mercat social?

El **nou PIESS** vol entomar, amb **12 objectius i 65 accions**, aquests reptes amb una mirada, tant en el llarg com en el curt termini, i enfortir la xarxa d'aliances publico-cooperatives. Aquest és el compromís i la voluntat de treballar-hi, amb l'aval de la bona feina feta amb el primer PIESS i amb la satisfacció de compartir una Estratègia 2030 amb l'àmbit de l'ESS de Barcelona i tots els grups municipals.

Álvaro Porro González,
Comissionat d'Economia Social,
Desenvolupament Local i Política Alimentària

¹ Pla d'Impuls de l'Economia Social i Solidària 2016-2019

² La política pública de foment de l'economia social i solidària a Barcelona (2016-2019)

³ Estratègia d'Impuls del Consum Responsable 2016 - 2019

Presentació del Pla d'Impuls de l'ESS 2021 - 2023

El present document recull el **Pla d'Impuls de l'Economia Solidària 2021 - 2023** (PIESS), una iniciativa municipal que es proposa promoure, enfortir i difondre els valors de l'Economia Social i Solidària amb l'objectiu final de reduir les desigualtats socials a la ciutat de Barcelona, alhora que promoure una economia que posi la vida al centre.

Aquest segon PIESS neix en el **context de la crisi sanitària, social i econòmica derivada de la COVID-19**, que està tenint un impacte profund en la població i el teixit socioeconòmic a més d'evidenciar com el sistema i l'estructura capitalistes són incapaces de mantenir les condicions de vida en moments d'emergència. És per això que, més que mai, **l'ESS és una peça clau per a la recuperació i la construcció d'un nou model econòmic** que posi a les persones al centre, promovent valors que donin resposta a les necessitats socials i econòmiques de la població.

Com a **antecedents** trobem, d'una banda, el **Pla d'Impuls de l'ESS 2016 - 2019 de l'Ajuntament de Barcelona**¹, iniciativa que desplega una mirada socioeconòmica transformadora a la ciutat i que busca promoure una economia al servei de les persones i de la justícia social (es pot consultar una anàlisi d'aquest a "**La política pública de foment de l'economia social i solidària a Barcelona, 2016-2019**"²). En el marc d'aquest pla s'han executat més de 230 projectes en col·laboració amb les entitats de l'ESS de la ciutat.

D'altra banda trobem l'**Estratègia d'Impuls del Consum Responsable 2016 - 2019**³, que té com objectiu impulsar un nou model de consum basat en criteris de consum responsable per contribuir al desenvolupament d'un model de ciutat més sostenible i just, tant des d'un punt de vista social com mediambiental.

El nou PIESS emana de l'**Estratègia de l'Economia Social i Solidària a Barcelona 2030** (en endavant, Estratègia #ESSBCN2030), i concreta les polítiques públiques i iniciatives que desenvolupa el propi Ajuntament com altres organismes; així destaca el marc del Programa d'Actuació Municipal 2020 - 2023, les iniciatives realitzades pel Centre de Coordinació de la Resposta Econòmica front els efectes de l'emergència sanitària que esdevé també emergència social i econòmica i els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

L'Estratègia #ESSBCN2030 sorgí, el febrer del 2019, quan a partir del balanç positiu de l'anterior PIESS, l'àmbit de l'ESS representat per l'AESCAT i junt al Comissionat, acorden treballar una estratègia que superi mandats municipals, la co-producció i projectar una ESS major i millor consolidada a l'horitzó 2030.

Quant al **procés d'elaboració**, ha estat liderat per una Comissió transversal, formada per les persones que lideren i dirigeixen política i tècnicament les àrees de l'Ajuntament de Barcelona i Barcelona Activa que treballen de forma directa en el disseny i l'execució de les polítiques d'impuls de l'Economia Social i Solidària:

- **Comissionat d'Economia Social, Desenvolupament Local i Política Alimentària**, responsable polític que impulsa i fomenta el sorgiment i creixement de l'Economia Social i Solidària a la ciutat de Barcelona, bé donant suport a totes les iniciatives d'economia social i solidària actuals o bé impulsant la creació de noves iniciatives. Depèn directament de la primera tinença d'alcaldia d'Economia, Treball, Competitivitat i Hisenda.
- **Direcció de Serveis d'Economia Cooperativa, Social i Solidària**, àrea de l'Ajuntament de Barcelona que executa la política pública en Economia Social i Solidària, impulsant, fomentant i reforçant l'economia cooperativa, social i solidària com un dels objectius clau per contribuir a generar una economia més plural a la ciutat. La Direcció de Serveis s'emmarca a la Gerència de l'Àrea d'Economia, Recursos i Promoció Econòmica.
- **Direcció Operativa d'Innovació Socioeconòmica de Barcelona Activa**, àrea dins l'agència de desenvolupament econòmic local de Barcelona, des d'on es fomenten i s'enforteixen iniciatives emprenedores, entitats i empreses de l'àmbit de l'Economia Social i Solidària de la ciutat (cooperativisme, tercer sector, associacions, economies col·laboratives del procomú, economies comunitàries, etc.).

El nou PIESS parteix de la feina feta al recent procés de l'Estratègia i, per tant, ha permès no haver de fer un altra procés de participació.

La **metodologia** emprada, s'ha complementat, amb la **revisió documental** de l'avaluació del primer PIESS així

com d'estudis envers l'actual context de crisi ocasionada per la COVID-19; la **realització d'entrevistes** a les persones membres dels tres equips de la Comissió transversal; la **realització d'una sessió participativa de l'Àmbit Participat** en el marc de l'Estratègia #ESSBCN2030; **reunions estratègiques amb àrees i departaments** clau del consistori per co-dissenyar polítiques transversals en clau d'ESS i **sessions de co-construcció** de política pública amb la **Comissió transversal**.

Entrant en el contingut d'aquest nou PIESS, aquest defineix **6 reptes que interpel·len l'ESS de la ciutat**, als quals l'Ajuntament de Barcelona vol contribuir a donar-hi resposta. Aquesta resposta es concreta en **12 objectius estratègics**, que són els que guien la distribució de recursos i la prioritització de les accions a desenvolupar en els propers 3 anys. Per a cada objectiu s'estableixen **accions**, que, al seu torn, també impacten en la consecució d'altres objectius estratègics.

El Pla d'Impuls de l'ESS s'estructura de la següent manera:

- **Context:** On es recullen diversos estudis realitzats per organitzacions de l'ESS quant a l'impacte de la COVID-19 en l'àmbit i en la població
- **Antecedents:** On s'exposen iniciatives en matèria d'Economia Social i Solidària i Consum Responsable que l'Ajuntament de Barcelona ha desenvolupat en l'anterior mandat, com serien el Pla d'Impuls de l'Economia Social i Solidària 2016 - 2019 i l'Estratègia d'Impuls de Consum Responsable 2016- 2019
- **Marc actual:** On s'exposen polítiques públiques promogudes per l'Ajuntament de Barcelona i altres organismes que es tenen en compte en el PIESS, com serien l'Estratègia #ESSBCN2030, el Programa d'Actuació Municipal 2020 - 2023, el Centre de Coordinació de la Resposta Econòmica i els Objectius de Desenvolupament Sostenible
- **Procés d'elaboració del Pla d'Impuls de l'ESS:** On s'exposa el procés d'elaboració del Pla
- **Contingut del Pla d'Impuls de l'ESS:** On es descriuen els reptes globals i de l'àmbit, els objectius estratègics així com la seva vinculació amb Estratègia #ESSBCN2030 i les accions
- **Implementació del Pla:** On es descriu com s'implementarà el Pla, parlant de la co-construcció, gestió compartida, el pressupost i el seguiment i avaluació.

Antecedents: Primer PIESS 2016 - 2019 i EICR 2016 - 2019

Marc actual: PAM 2020 - 2023, Estratègia #ESSBCN2030, Centre de Coordinació de la Resposta Econòmica i els Objectius de Desenvolupament Sostenible

L'Economia Social i Solidària a Barcelona i la crisi generada per la COVID-19

L'Economia Social i Solidària a Barcelona

L'Economia Social i Solidària (ESS) és un conjunt de **pràctiques socioeconòmiques** que comparteixen les següents característiques:

- Orientades a **satisfer les necessitats de les seves persones membres i/o de la societat**, prioritzant-les per sobre del lucre, que ha de ser limitat o inexistent
- Basades en la **gestió democràtica**, incloent la participació de les persones involucrades en els projectes
- Desenvolupen la seva activitat des del **compromís ambiental i social** i, per tant, minimitzen els **impactes negatius i tenen voluntat de canvi social**.

L'ESS és una realitat a la ciutat de Barcelona. Segons dades internes de l'Ajuntament de gener de 2018 estava formada per **4.442 iniciatives socioeconòmiques** molt diverses, aplegant des de petites cooperatives, associacions i projectes comunitaris fins a fundacions o cooperatives grans i consolidades. La diversitat també es manifesta en la **naturalesa i els sectors** d'aquestes iniciatives, on trobem des del cooperativisme, el Tercer Sector Social o les mutualitats passant per plataformes d'economia col·laborativa o projectes d'economies comunitàries als barris que estan presents a diferents sectors, des de l'energia fins la cultura o l'alimentació.

Aquesta diversitat pròpia de l'àmbit de l'Economia Social i Solidària és un **factor de riquesa i de limitacions** (veure AESCAT i Aj. de Barcelona, 2020). Les relacions internes es fan complementàries i la **intercooperació, el suport mutu i la solidaritat** formen part de l'ADN de l'ESS.

En els darrers quinze anys, l'ESS ha guanyat en volum i presència a Barcelona i entre els anys 2017 i 2019, **el ritme de creació de cooperatives s'ha més que duplicat**. A més a més, actualment és més coneguda, havent penetrat en el **món educatiu i en els mitjans de comunicació** i havent contribuït a la **recerca, a publicacions, fires, trobades i congressos**. Tot i això, no disposa d'un **mecanisme d'observació permanent** que en doni una visió holística (AESCAT i Aj. de Barcelona, 2020) i dificulta disposar de dades concretes en relació al teixit existent i a la seva evolució.

La COVID-19

La crisi sanitària, social i econòmica derivada de la COVID-19 ha tingut, durant 2020 i inicis de 2021, un **impacte profund en la població i el teixit socioeconòmic**. Diverses organitzacions de l'ESS han realitzat estudis, evidenciant l'impacte de la COVID en l'ecosistema a Catalunya¹:

- Un 6% de les organitzacions enquestades per la XES (2020b) ha **aturat completament l'activitat** i un 46% ha patit una **disminució de l'activitat diària** degut a la COVID-19
- Un 36% de les organitzacions enquestades per la XES (2020b) ha hagut de **realitzar un ERTO** durant el confinament
- El 55% de les persones treballadores de les organitzacions enquestades per la XES (2020b) **ha fet tele treball** durant el confinament domiciliari
- Una de cada tres cooperatives enquestades per la Federació de Cooperatives de Treball Associat de Catalunya (2020) creu que la **recuperació post- COVID-19 serà lenta**
- Un 77% de les cooperatives enquestades per la Confederació de Cooperatives de Catalunya (2020) ha **patit tensions de tresoreria**
- Els **ingressos** de les llars ateses per Càritas Catalunya (2020) han caigut un 33% i s'ha donat un augment de les **llars ateses que no perceben cap ingrés**, passant a representar un 25% de les llars ateses

¹ Càritas Catalunya, 2020; Coopcat, 2020; Espai Torre Jussana, 2020; Federació Catalana de Voluntariat Social, 2020a; Federació Catalana de Voluntariat Social 2020b; Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (2020); La Confederació Empresarial del Tercer Sector Social de Catalunya, 2020; Observatorio sobre Discapacidad y Mercado de Trabajo de la Fundación ONCE, 2020; XES, 2020a

- Han augmentat les **llars en situació de pobresa severa** (per sota dels 457 euros mensuals per a una persona i dels 960,80 per a dos adults i dos menors, segons el llistat de Catalunya), representant el 65,2% de les llars ateses per Càritas Catalunya (2020)
- La COVID-19 ha tingut un gran impacte sobre la **salut mental** de les persones treballadores, voluntàries i ateses, essent dones la majoria d'elles.
- Els col·lectius més afectats són els que ja es trobaven en situació de vulnerabilitat, especialment **gent gran, persones migrades, amb discapacitat, infrahabitatge i/o amb menors a càrrec**.

La crisi socioeconòmica derivada de la COVID-19 està evidenciant com el **sistema i l'estructura capitalista** són incapaces de mantenir **les condicions de vida en moments d'emergència social**, a més de posar de manifest com d'insostenible és mantenir polítiques socioeconòmiques poc orientades a l'interès general. D'aquesta manera, segons l'Associació d'Economia Social Catalunya (AESCAT, 2020), cal modificar aquestes polítiques i **desplaçar la tasca reguladora de l'economia vers institucions socioeconòmiques amb més capacitat de servir el bé comú i arrelades al territori**, com són el sector públic, el cooperativisme, el mutualisme, el Tercer Sector i el conjunt de l'Economia Social i Solidària (ESS), entre d'altres.

Per tal de donar resposta a tots aquests reptes, l'AESCAT (2020) aposta per erigir i compartir un **Nou Model Econòmic basat en una Economia Plural Transformadora**, que integri les economies comunitàries no vinculades a l'economia de mercat, per tal de reorientar-nos i reorientar el sistema econòmic cap a una **Economia per la Vida**. Aquest Nou Model Econòmic ha d'estar orientat a satisfer equitativament totes les necessitats de la població de forma universal i a garantir el conjunt de béns i serveis necessaris per a la reproducció social i la dignitat de la vida.

Amb tot això, queda palès que l'Economia Social i Solidària (ESS) – així com altres economies transformadores com l'Economia Col·laborativa², les Economies Feministes³, les Economies Comunitàries⁴ i el Consum Responsable⁵, entre d'altres – i els seus valors **volen intentar donar resposta a les necessitats socials i econòmiques** de la població en una situació com l'actual. Així, l'ESS i altres economies transformadores han de ser una peça clau per a la recuperació i construcció d'un nou model econòmic que posi la vida al centre.

En aquest context i com a mostra del seu potencial, **l'ESS ha sabut reaccionar**, impulsant les organitzacions de l'ecosistema iniciatives de resposta a la crisi, demostrant així el **caràcter solidari i de suport mutu intrínsec** a l'ESS. Les iniciatives han anat dirigides a abordar diferents necessitats com (XES, 2020b):

- Emergència sanitària (necessitats vinculades a aspectes sanitaris, com la provisió de mascareta, entre d'altres)
- Emergència sociocomunitària (urgències socials i comunitàries, necessitats de col·lectius en situacions especialment vulnerables)
- Emergència socioeconòmica (defensa i reactivació econòmica del teixit de l'ESS)

A més a més, la intercooperació ha esdevingut una eina clau per donar resposta als nous reptes generats, entesa com una eina de cohesió, de suport mutu a través de la qual les entitats poden compartir recursos o coneixements entre elles (XES, 2020b).

² Té a veure amb el potencial de les noves plataformes tecnològiques a l'hora de generar relacions econòmiques entre iguals, promovent el compartir els recursos en comptes de posseir-los (Suriñach Padilla, 2016)

³ Visibilitzen les tasques reproductives associades a les dones i la feminitat i situa el gènere com a variable clau que travessa tot el sis tema econòmic, visibilitzant les relacions de poder i les desigualtats de les relacions de gènere que són estructurals al capitalisme (Suriñach Padilla, 2016)

⁴ Basades en la feina conjunta d'un grup de persones, funcionen gràcies al treball voluntari i la pertinença a la comunitat condiciona i regula l'accés als serveis comuns (Suriñach Padilla, 2016)

⁵ Té com a objectiu socialitzar, des del consum, valors i pràctiques que ajudin de repensar i transformar l'economia i la societat (Suriñach Padilla, 2016)

Des de les **Administracions Públiques** també s'hi ha donat resposta, com veurem en els següents apartats, i en alguns casos incorporant a l'enfocament de les polítiques públiques l'ESS. Tenint en compte les característiques, els valors i els beneficis de l'ESS, **es fa necessari desenvolupar polítiques públiques en l'àmbit de l'ESS per donar resposta a la crisi, enfortir l'àmbit i visibilitzar-lo.**

En aquest sentit, cal destacar el paper **proactiu i decidit de l'Ajuntament de Barcelona quant a l'ESS**, havent desenvolupat en els darrers anys una línia de treball específica amb **un pressupost important exclusiu i estable (al voltant de 4M€ anuals de despesa corrent base més ampliacions i disponibilitats d'inversió)**: creant un Comissionat, una Direcció de Serveis i una nova àrea de Barcelona Activa específica per tal de fomentar i impulsar l'Economia Social i Solidària (cooperativisme, Tercer Sector Social, associacions, Economies Col·laboratives, Economies Comunitàries...) i la innovació socioeconòmica; així com assumint la presidència de la Xarxa de Municipis per la Economia Social i Solidària, que són mostres d'aquesta aposta política.

Idees clau

- La crisi sanitària, social i econòmica derivada de la COVID-19 està evidenciant com el sistema i l'estructura capitalistes no tenen la capacitat de mantenir les condicions de vida en moments d'emergència social
- L'Economia Social i Solidària així com altres economies transformadores han de ser peces clau per a la recuperació i construcció d'un nou model socioeconòmic que posi la vida al centre.
- L'àmbit de l'Economia Social i Solidària ha sabut reaccionar front la crisi, impulsant iniciatives per tal de donar-ne resposta, demostrant així el caràcter solidari i de suport mutu intrínsecs a l'ESS. L'Ajuntament de Barcelona reafirma la seva aposta pel paper proactiu de l'ESS.

Xifres economia social i solidària de Barcelona. Any 2018

1. Economia social i solidària segons la llei	Úniques	Comptades en altres categories	Total
Cooperatives	990	0	990
Mutualitat	14	0	14
Societats laborals	233	0	233
Empreses d'inserció	11	2	13
Centres espacials de treball	24	29	53
Fundacions	614	0	614
Associacions	2.348	0	2.348
Societats agràries de transformació	6	0	6
Cofraries de pescadors	1	0	1
Finances ètiques	1	7	8
Total	4.242	38	—
2. Economies comunitàries	Úniques	Comptades en altres categories	Total
Gestió ciutadana i comunitària d'equipaments públics	73	0	73
Iniciatives comunitàries	—	—	—
Grups de consum agroecològic	18	41	59
Mercats d'intercanvi	12	0	12
Xarxa intercanvi coneixements	3	0	3
Bancs del temps	22	0	22
Horts urbans	15	0	15
Horts comunitaris	51	0	51
Pla buits	13	0	13
Total	207	41	—
Total	4.449	70	—

En relació a finals de 2015, l'ESS a Barcelona, el 2018

Creix en:

- Creix en 129 cooperatives
- Es creen 6 societats laborals
- Es creen 324 associacions
- Es creen 21 fundacions
- Creix en 5 centres especials de treball
- Es comptabilitza 1 entitat més de les finances ètiques
- Es comptabilitzen 52 espais més de gestió ciutadana i comunitària
- Augmenten 2 grups de consum agroecològic
- Augmenten 3 xarxes d'intercanvi de coneixements
- Augmenta 1 banc del temps
- Es comptabilitzen 33 horts comunitaris més

Decreix en:

- 3 mutualitats
- 7 empreses d'inserció
- 1 mercat d'intercanvis

Antecedents: Pla d'Impuls de l'ESS 2016—2019 i Estratègia d'Impuls del Consum Responsable 2016—2019

L'Ajuntament de Barcelona, en l'anterior mandat, ha desenvolupat diverses iniciatives en matèria d'Economia Social i Solidària i Consum Responsable, figurant entre elles el Pla d'Impuls de l'ESS 2016 - 2019 i l'Estratègia d'Impuls del Consum Responsable 2016 -2019.

Pla d'Impuls de l'ESS 2016 - 2019

L'any 2016 es presenta el primer Pla d'Impuls de l'ESS a la ciutat, **una pionera iniciativa municipal sense precedents a la ciutat i amb pocs referents semblants a nivell internacional, que desplega una mirada socioeconòmica transformadora a la ciutat** i que busca promoure una **economia al servei de les persones** i de la **justícia social**, que serveixi per augmentar la **qualitat de vida** de la població i per reduir les **desigualtats socials i territorials** presents.

Així, el primer PIESS defineix dos objectius principals:

1. La **promoció de l'ESS**, incloent mesures de sensibilització i difusió, impuls a noves iniciatives, impuls a la transformació d'entitats mercantils en entitats de l'ESS, entre d'altres
2. **El reforç de l'ESS**, agrupant mesures per enfortir i millorar les iniciatives de l'ESS ja existents i mesures per millorar la seva articulació

Aquest primer PIESS ha servit de full de ruta per **l'execució de més de 230 projectes**, als quals s'han destinat més **d'13 milions d'euros de despesa corrent** durant el període 2016 - 2019, una **gestió que en part important s'ha fet en col·laboració** amb entitats de l'ESS (convenis, subvencions en concurrència i serveis licitats).

Cal destacar la creació, en el marc del primer PIESS, de l'Àmbit Participat de l'Economia Social i Solidària de Barcelona. És un espai de trobada i treball conjunt entre l'Ajuntament de Barcelona i 15 entitats d'articulació de l'ESS representatives i referents a la ciutat.

Com a fites del PIESS, destaca crear 2 equips (Direcció de Serveis a l'Ajuntament, Direcció Operativa Innovació Sòcio-Econòmica de Barcelona Activa), un equipament propi InnoBa, canals de comunicació i xarxes socials específiques, catàleg de formacions i acompanyament específics, el suport al desenvolupament de l'Ateneu Cooperatiu de Barcelona Coòpolis.

Estratègia de Consum Responsable 2016-2019

L'any 2017 es presenta l'Estratègia de Consum Responsable 2016 - 2019 (EICR), una **nova política local de consum** que configura un relat coherent i integrador entre diferents àmbits d'actuació (habitatge, energia, turisme, finances,...) i **impulsa un nou model de consum** basat en criteris de responsabilitat per contribuir al **desenvolupament d'un model de ciutat més sostenible i just**, tant des d'un punt de vista social com mediambiental.

El Pla, dotat de 4,3 milions d'euros anuals **executat per diferents àrees municipals**, preveu mesures que persegueixen cinc objectius estratègics:

1. Estendre una nova **cultura del consum responsable** entre la **població**, les **empreses** i l'**Administració**
2. Disposar de les **regulacions adients** per afavorir el consum responsable
3. Impulsar el **consum responsable** en les actuacions de l'**Ajuntament**

4. Promoure el **comerç i l'empresa locals**, i emfatitzar-ne així els valors en termes de **cohesió social i gestió ambiental**
5. Impulsar l'**economia social i solidària**

En el marc de la primera Estratègia d'Impuls del Consum Responsable s'han executat **87 accions**, gràcies a la **implicació de nombrosos agents de diferents àmbits**: de l'ESS i Consum, de l'Ecologia Urbana, del Turisme, de Drets Socials, de Comerç, d'Institut Mercats, de Barcelona Activa, Mercabarna, d'Esports, entre d'altres.

Cal destacar la creació, en el marc de l'EICR, de l'**Espai Consum Responsable**, l'**organització de la Setmana de Consum Responsable**, la **Fira Consum Responsable i Economia Social i Solidària**, l'Estratègia d'Impuls de la Política Alimentària 2016-2019 (EIPA) i la multiplicació dels carrils bici, entre d'altres.

Idees clau

- El primer Pla d'Impuls de l'ESS es presenta l'any 2016, iniciativa pionera que desplega una mirada socioeconòmica transformadora a la ciutat i que busca promoure una economia al servei de les persones i de la justícia social. En el marc d'aquest pla s'han executat 230 projectes gràcies a una gestió compartida entre l'àmbit i l'Ajuntament.
- L'Estratègia d'Impuls del Consum Responsable es presenta l'any 2017 i busca impulsar un nou model de consum basat en criteris de responsabilitat per contribuir al desenvolupament d'un model de ciutat més sostenible i just. En el marc de l'Estratègia s'han executat 87 accions.

Marc actual

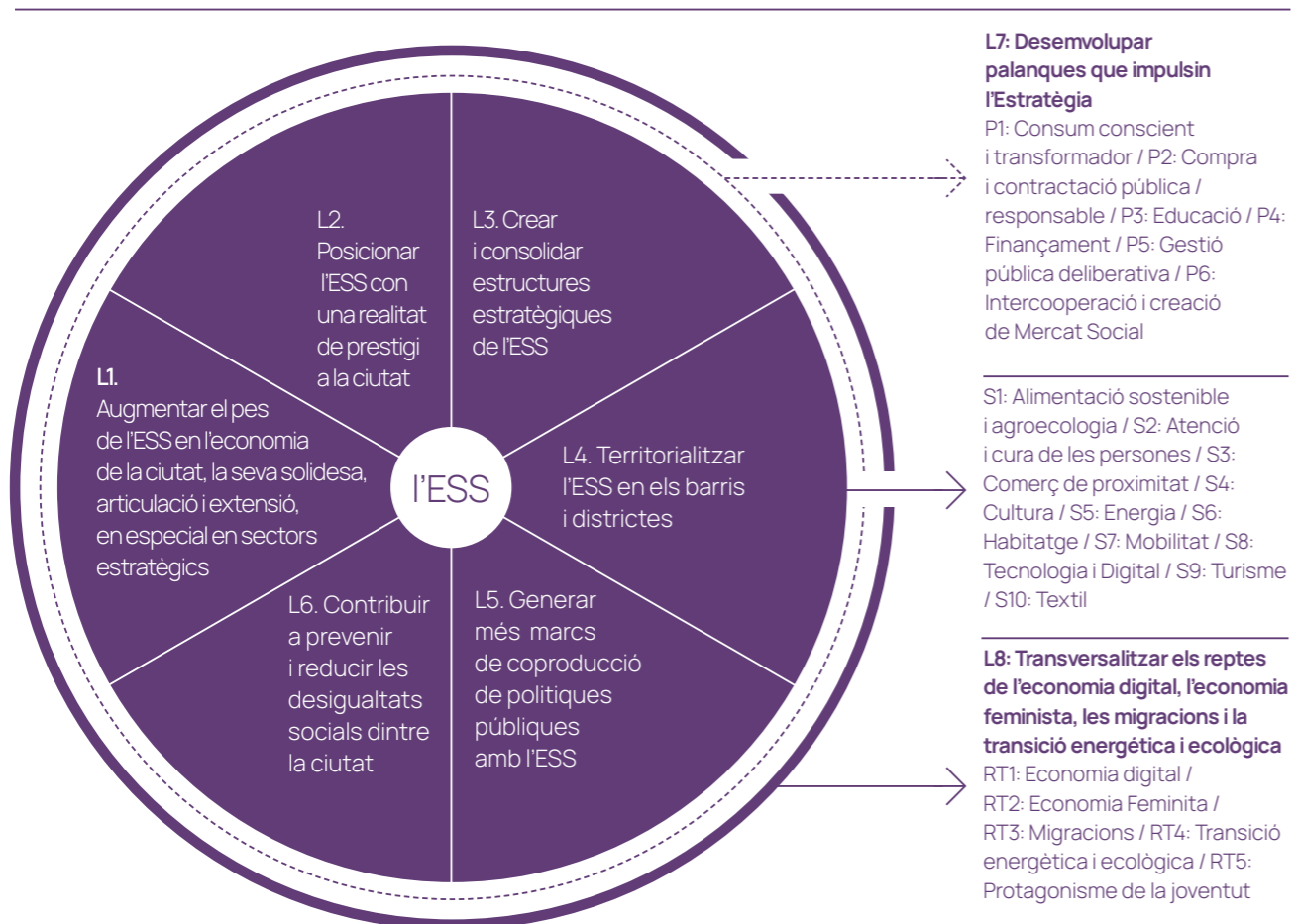
El segon Pla d'Impuls de l'ESS 2021 – 2023 concreta altres polítiques públiques desenvolupades tant per l'Ajuntament de Barcelona com per altres organismes, com serien l'Estratègia #ESSBCN2030, el Programa d'Actuació Municipal 2020 – 2023, les actuacions del Centre de Coordinació de la Resposta Econòmica i els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Estratègia de l'Economia Social i Solidària a Barcelona 2030

Durant l'abril de 2019 i l'octubre de 2020 s'elabora **Estratègia de l'Economia Social i Solidària a Barcelona 2030: Reactivació i enfortiment d'una economia per a la vida a la ciutat** – o **Estratègia #ESSBCN2030**, un procés col·lectiu entre els actors de l'Economia Social i Solidària (ESS) de la ciutat, liderades per l'Associació d'Economia Social de Catalunya (AESCAT) i l'Ajuntament de Barcelona. L'objectiu de l'Estratègia és fer **créixer i enfortir**, a través d'un full de ruta compartit, el **teixit de l'ESS** per tal de contribuir al **desenvolupament socioeconòmic** de la ciutat i de la població.

L'Estratègia defineix **8 línies estratègiques per impulsar l'ESS** durant els propers 10 anys:

1. Augmentar el pes de l'ESS en l'economia de la ciutat, la seva solidesa, articulació i extensió, en especial en sectors estratègics
2. Posicionar l'ESS com una realitat de prestigi a la ciutat
3. Crear i consolidar **estructures estratègiques** de l'ESS
4. Territorialitzar l'ESS en els **barris i districtes**
5. Generar més **marcs de coproducció** de polítiques públiques amb l'ESS
6. Contribuir a prevenir i reduir **les desigualtats socials** dins la ciutat
7. Desenvolupar **palanques** que impulsin l'Estratègia
8. Transversalitzar els **reptes de l'economia digital, l'economia feminista, les migracions i la transició energètica i ecològica**

En el marc d'aquestes línies estratègiques també s'identifiquen **sectors econòmics estratègics**.

Adicionalment, en el marc de l'Estratègia #ESSBCN2030, es prioritzen **10 projectes de ciutat**, que són aquells que han de permetre impulsar de **forma significativa i coordinada** les línies estratègiques:

(PC 1) Impuls de plans i estratègies sectorials i ESS	(PC 4) Contractació pública responsable i ESS	(PC 8) Xarxa de recursos i espais i impuls a la capacitat digital per a l'enfortiment de l'ESS
(PC 2) Fons de finançament i inversió de l'ESS	(PC 5) Observació, anàlisi, mapatge i avaluació de l'ESS a la ciutat	(PC 9) ESS arrelada al territori: impuls d'estratègies territorials a districtes i barris
(PC 3) Pol cooperatiu de ciutat i Ateneu Cooperatiu de Barcelona "Coòpolis"	(PC 6) Consum conscient i Mercat social	(PC 10) Educació i formació per desenvolupar l'ecosistema d'economia social
	(PC 7) SomESS: Relat propi i compartit de l'ESS	

Aquesta estratègia és un **full de ruta** per les accions dels diversos agents de l'ESS a la ciutat, a més d'una **guia per a les polítiques públiques de l'Ajuntament**. Per tant, el nou **Pla d'Impuls de l'ESS inclou les accions que l'Ajuntament realitzarà durant el present mandat** per contribuir a la consecució de l'Estratègia, **sumant esforços i recursos** als objectius consensuats.

Programa d'Actuació Municipal 2020–2023

El Programa d'Actuació Municipal (PAM) és un dels principals **instruments de planificació** de les actuacions a desenvolupar en cada mandat, donat que estableix els eixos, línies de treball, objectius i principals actuacions del govern municipal. El **PAM+ 2020 – 2023** de l'Ajuntament de Barcelona, que ha estat posat a debat en un **procés de participació ciutadana** i que s'ha adaptat a la situació actual de la COVID-19, inclou l'**Economia Social** com un dels apartats de l'eix 1 la **"Recuperem l'economia fent-la més forta, més resilient i més diversificada"**, posant l'accent en:

1. **Actuacions immediates per aturar el cop i minimitzar els efectes de la crisi**, especialment de les **dones**, lluitant contra l'atur i la precarietat laboral i reconeixent el treball de cures
2. **Impulsar un progrés econòmic compartit i plural**
3. Barcelona Capital Mundial de l'Alimentació Sostenible el 2021, seu de la trobada de ciutats signants del Pacte de Milà l'any 2021 i elaborar la Carta de l'Alimentació Sostenible, en el marc de l'Agenda 2030, impulsant un Consell d'Alimentació Sostenible.

Per aconseguir aquests objectius, defineix una sèrie de **mesures de xoc**, que són actuacions immediates per aturar el cop i minimitzar els efectes de la crisi i **actuacions estratègiques** de promoció econòmica a la ciutat, destacant l'elaboració de l'Estratègia #ESSBCN2030 amb el teixit d'entitats i organitzacions de la ciutat; serveis de formació, acompanyament i programes a mida per a empreses d'ESS; programes específics d'accés a finançament; impuls a la contractació pública responsable; impuls de projectes, infraestructures i esdeveniments de ciutat; i programes d'impuls a sectors estratègics de l'ESS com l'alimentació sostenible, les cures o el tèxtil.

Aquestes **línies i actuacions clau** serveixen de **base per la concreció del Pla d'Impuls de l'ESS**, que les concreta i operativitza en el marc dels departaments encarregats d'impulsar l'ESS a l'Ajuntament.

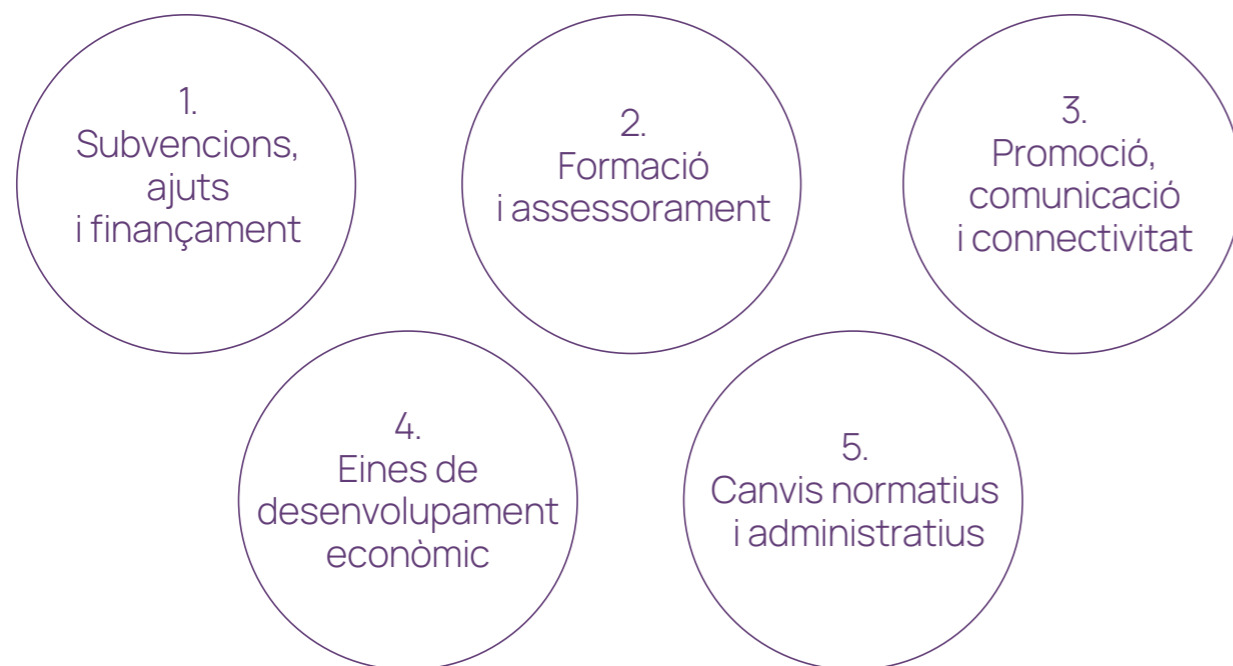
Centre de Coordinació de la Resposta Econòmica

Amb l'inici de la pandèmia, des de l'àrea d'Economia, Treball, Competitivitat i Hisenda de l'Ajuntament de Barcelona s'ha creat el Centre de Coordinació de la Resposta Econòmica (CECORE), per tal d'articular una **estratègia transversal**, establint les **relacions amb la resta d'administracions per tal de maximitzar recursos** i compartint estratègies amb els **agents econòmics i socials**, per fer front a la **situació econòmica post-crisi**.

D'aquesta manera, l'objectiu principal és **l'activació de l'economia de Barcelona** davant la situació generada per la COVID-19. També s'han definit 7 objectius estratègics del Pla de recuperació econòmica de Barcelona, que són:

1. Impulsar canvis de model per a fer de Barcelona una ciutat més resilient, justa i sostenible
2. Mantenir el teixit empresarial de la ciutat
3. Protegir el treball i fomentar l'ocupació de qualitat
4. Fomentar de manera prioritària el consum local
5. Protegir i relançar la reputació internacional de la ciutat
6. Impulsar Barcelona com a ciutat oberta al talent, a les inversions i als visitants
7. Definir solucions transformadores amb visió metropolitana

Per tal d'assolir aquests objectius, es proposen mesures englobades en els següents **àmbits d'actuació**:

Les mesures es centren en donar resposta a les necessitats dels següents sectors: Economia Social, Digital, Indústria, Petita Economia i Economia Visitant.

A més a més, s'han organitzat **grups de treball sectorials**, estant un d'aquests especialitzat en **Economia Social i Solidària i de Proximitat**. L'objectiu dels grups de treball sectorial és garantir que les mesures es generen parteixen de les **necessitats reals dels sectors i compten amb els seus coneixements**.

D'aquesta manera, el CECORE forma part de la resposta de l'Ajuntament a la crisi de la COVID-19. Per tant, el nou Pla d'Impuls de l'ESS incorpora accions que **fomenten la intercooperació** amb altres administracions i donen **resposta a les necessitats de la crisi**.

Barcelona, GREEN DEAL. Una nova agenda econòmica per a la Barcelona del 2030

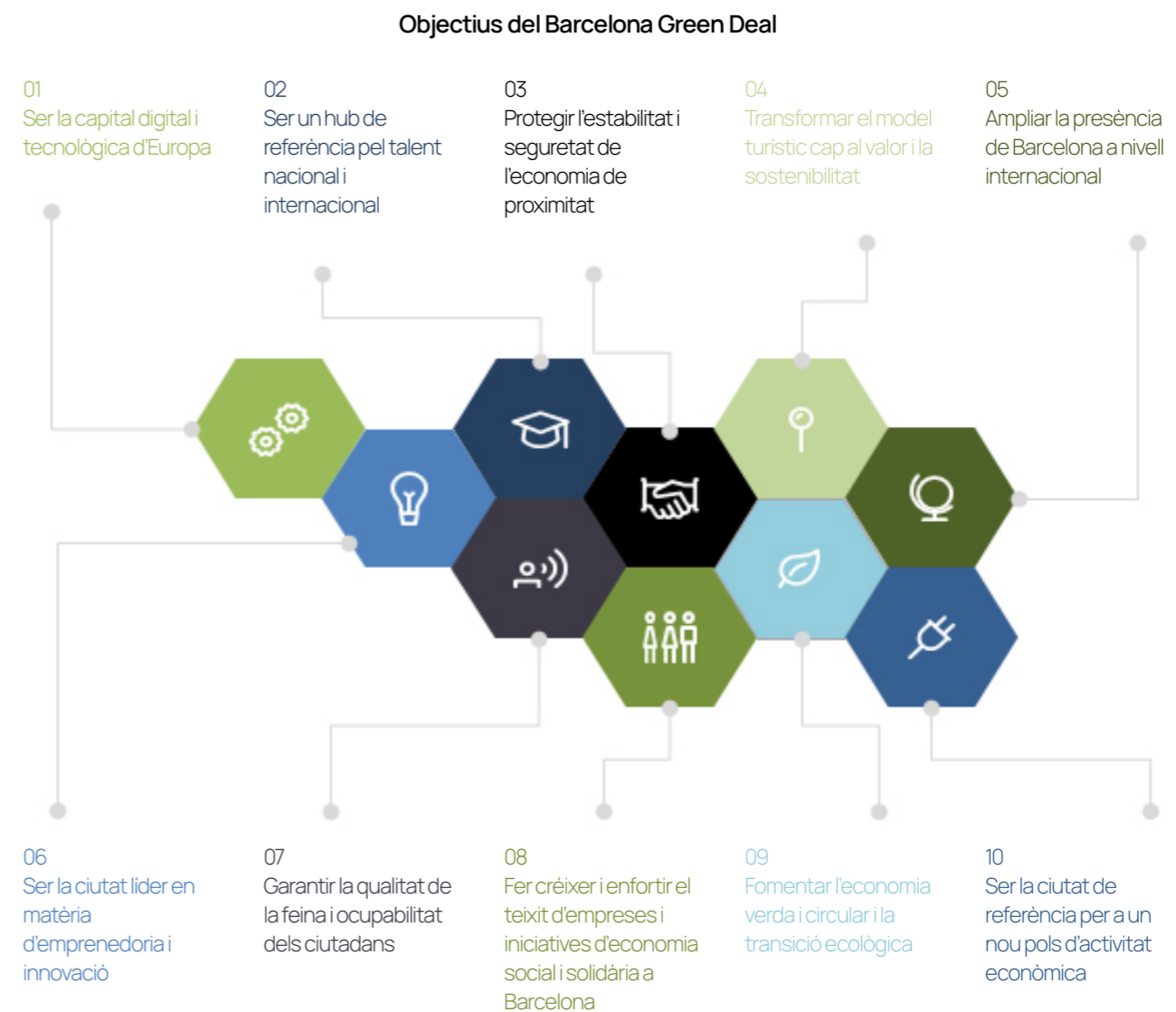
És el nou pla econòmic, de l'Àrea d'Economia, Treball, Competitivitat i Hisenda (abril 2021), per als propers deu anys que marca 10 prioritats i 38 mesures per enfortir la ciutat a través de tres aspectes clau: la **competitivitat**, la **sostenibilitat** i l'**equitat**.

El primer eix estratègic, la **competitivitat**, pretén aconseguir una ciutat amb un ecosistema d'emprenedoria actiu, amb focus digital, atractiva pel talent i oberta al panorama internacional.

El segon eix estratègic, la **sostenibilitat**, pretén que Barcelona aconsegueixi ampliar el volum d'economia circular, atreure nous pols d'activitat econòmica i generar l'economia del visitant. El turisme i la indústria són dos dels pilars econòmics de Barcelona, i és necessari transformar els models de negoci per a garantir que el creixement no perjudica la ciutat, la ciutadania o el medi ambient.

El tercer eix estratègic, l'**equitat**, pretén reforçar que l'economia de Barcelona sigui més social i solidària, fomentar l'economia de proximitat i garantir l'ocupabilitat de la ciutadania. Tot i que Barcelona ja és, a dia d'avui, un referent en economia social i obertura, cal reforçar els mecanismes orientats a ajudar a la seva ciutadania.

Per tal de garantir que el Green Deal està estructurat i contempla respostes a tots els reptes i obstacles amb els que s'enfronta Barcelona, els eixos estratègics (Competitivitat, Sostenibilitat i Equitat) es declinen en **10 objectius**. I aquests objectius, contenen un seguit d'accions concretes cada un, que acaben sumant un total de 66.

Objectius de Desenvolupament Sostenible

L'Agenda 2030 sorgeix d'un acord assolit l'any 2015 pels 193 estats membres de les Nacions Unides i es concreta en **17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)**, que tenen incidència en els **camp ambiental, social, econòmic i institucional**. D'aquesta manera, la seva aplicació és una oportunitat per definir una **ciutat més sostenible, des de la vessant econòmica, social i ambiental**.

L'Ajuntament de Barcelona, en aquest mandat, ha assolit el **compromís d'impulsar l'Agenda 2030** i, per tant, assumir com a **propis els 17 ODS**. Per aquest motiu, s'ha creat una **comissió per a l'impuls i l'assoliment de l'Agenda 2030**, apostant per un treball conjunt a partir d'un lideratge ferm de l'Ajuntament per l'acompliment dels ODS, el compromís de generar consciència i complicitat per part de tots els agents de la ciutat i la voluntat de **posicionar Barcelona com a referent internacional** en el desplegament de l'Agenda 2030. Així doncs, l'Agenda 2030 i els ODS serveixen com a full de ruta per consolidar un **model de desenvolupament que generi riquesa i alhora redueixi les desigualtats i lluiti contra el canvi climàtic**.

Per tant, el nou **Pla d'Impuls de l'ESS**, té com a **marc conceptual els ODS**, incloent accions que contribueixin al seu desplegament i assoliment, definint una ciutat més sostenible des dels àmbits econòmic, social i ambiental. D'aquesta manera, es posa un especial focus en els següents Objectius:

Idees clau:

—El Programa d'Actuació Municipal (PAM) 2020 – 2023 inclou l'**Economia Social** com un dels apartats de la línia **estratègica del progrés econòmic**, marcant uns **objectius principals i unes actuacions clau** per assolir-los, que es concreten en el nou Pla d'Impuls de l'ESS.

—L'**Estratègia de l'Economia Social i Solidària a Barcelona 2030** té com a objectiu fer créixer i **enfortir el teixit de l'ESS**. El nou **Pla d'Impuls de l'ESS** inclou accions que l'Ajuntament realitzarà durant el mandat per **contribuir a la consecució de l'Estratègia**.

—L'Ajuntament de Barcelona ha creat el **Centre de Coordinació de la Resposta Econòmica (CECORE)**, per tal **d'activar l'economia de Barcelona davant la situació generada per la COVID-19**. En el marc de les actuacions d'aquest pla de recuperació econòmica, inclou l'Economia Social com un **sector** on desplegar mesures per donar resposta a les seves necessitats, algunes de les quals queden recollides al nou PI ESS.

—Existeix una **aposta política** per part de l'Ajuntament de Barcelona d'impulsar l'**Agenda 2030** i **assumir com a propis els 17 ODS**. El nou Pla d'Impuls de l'ESS té com a **marc conceptual els ODS** i inclou **accions per impulsar i assolir els ODS**, treballant especialment 7 dels objectius.

Procés d'elaboració del Pla d'Impuls de l'ESS

Tal com s'ha mencionat, aquest Pla neix en un context concret, motiu pel qual la seva elaboració ha recollit les **diferents experiències, documents i informacions disponibles**, per tal d'incorporar **potencialitats presents a l'ecosistema**, com també per poder **marcar prioritats** en base a **necessitats i a elements estratègics**.

El procés ha estat liderat per una **Comissió transversal**, formada per les persones que lideren i dirigeixen les àrees de l'Ajuntament que treballen de forma directa en el co-disseny i l'execució de les polítiques d'impuls a l'ESS:

Comissió de treball del Nou PIESS

- Comissionat d'Economia Social, Desenvolupament Local i Política Alimentària
- Direcció de Serveis d'Economia Cooperativa, Social i Solidària
- Direcció Operativa d'Innovació Socioeconòmica de Barcelona Activa

La metodologia seguida consta de la revisió documental, la realització d'entrevistes, l'organització d'una sessió de treball amb l'Àmbit Participat i sessions de co-disseny i co-construcció amb la comissió transversal:

Marc estratègic per l'elaboració del nou PIESS

Dos dels principals marcs estratègics considerats per l'elaboració del present PIESS han estat, en primer lloc, **l'Estratègia de l'Economia Social i Solidària a Barcelona 2030** i, en segon lloc, **l'avaluació del primer Pla d'Impuls**. Durant l'any 2019 es realitza **l'avaluació de la implementació del PIESS en les anualitats 2016-2018**, document que informa sobre el procés i els resultats de la seva implementació, destacant-ne els **principals productes i impactes**, recollint recomanacions per ajudar a la presa de decisions. Aquests inputs han sigut considerats a l'hora d'elaborar aquest nou Pla d'Impuls de l'ESS, extraient-ne **aprenentatges necessaris** per a la **millora continua** en el disseny de les polítiques públiques i els seus resultats.

Adicionalment, durant el procés d'elaboració s'han considerat una **sèrie de documents i estudis envers l'actual context de crisi ocasionada per la COVID-19**, tenint en compte tant les actuacions més urgents, com també aquelles accions clau que han de permetre una recuperació sostenible i robusta del teixit productiu de l'ESS de la ciutat, i per tant, de les persones que el formen. Alguns dels principals documents considerats han estat estudis realitzats per: l'Associació d'Economia Social de Catalunya, Càritas Catalunya, Confederació de Cooperatives de Catalunya, Espai Torre Jussana, Federació Catalana de Voluntariat Social, La Confederació Empresarial del Tercer Sector Social de Catalunya, Observatorio sobre Discapacidad y Mercado de Trabajo de la Fundación ONCE i Xarxa d'Economia Solidària.

A l'apartat 8 Bibliografia de referència es detalla el llistat d'estudis que s'han incorporat en el procés.

Entrevistes

També s'han realitzat un total de **13 entrevistes** (tant individuals com grupals) a les persones membres d'aquests tres dos equips de treball (Direcció de Serveis d'Economia Cooperativa, Social i Solidària; i Innovació Socioeconòmica de Barcelona Activa) junt a l'àmbit polític del Comissionat d'Economia Social, Desenvolupament Local i Política Alimentària. La seva experiència en l'aplicació diària i el seu coneixement en la implementació dels diferents projectes i programes és essencial a l'hora d'identificar **fortaleses i mancances de l'anterior PIESS**, així com **oportunitats de millora i noves idees** en el context actual.

Sessions participatives de l'Àmbit Participat

Per tal d'adequar el present PIESS a l'**Estratègia #ESSBCN2030**, amb l'objectiu de ser una eina que porti a la consecució de les línies i projectes consensuats per l'àmbit, a la **sessió participativa de l'Àmbit Participat en el marc de l'Estratègia #ESSBCN2030** realitzada el 9 de juliol de 2020 es presentà el procés d'elaboració del Pla d'Impuls de l'ESS; i es recollí l'opinió de les entitats envers quin havia de ser el rol de l'Ajuntament en el marc dels 10 projectes de ciutat. Aquests inputs han estat considerats a l'hora de definir accions a realitzar per part de l'Ajuntament en el present mandat, i per tant, a l'hora d'incloure les accions al nou PIESS. El 27 de gener de 2021, en una nova sessió de l'**Àmbit Participat**, es feu el retorn dels objectius i accions del nou PIESS amb una valoració positiva global.

Reunions estratègiques amb àrees i departaments clau

Per tal de maximitzar l'impacte positiu de l'ESS a la ciutat, és imprescindible **co-dissenyar polítiques públiques amb altres àrees i departaments de l'Ajuntament**. En aquest sentit, s'han desenvolupat trobades i/o enquestes, o s'ha integrat les seves planificacions, per abordar les necessitats de la ciutat tot promovent **accions i bones pràctiques que potencien els valors i els principis de l'ESS**. Partint del coneixement i l'experiència en àmbits i sectors clau, es treballen projectes compartits per atorgar més solvència i eficàcia a les polítiques del consistori. Aquestes han estat la Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps, la Direcció de Comunicació, la Direcció de Serveis de Coordinació de Contractació Administrativa, la Direcció General de Barcelona Activa, la Direcció de Serveis de Comerç, Restauració i Consum, la Direcció Operativa de Promoció de Ciutat, la Direcció de Turisme, Esdeveniments i Indústries Creatives, la Direcció d'Estudis, la Comissionada d'Educació, la Regidoria d'Habitatge i Rehabilitació, la Regidoria d'Infància, Joventut i Persones grans, la Regidoria de Salut, Envel·liment i Cures, la Regidoria de Feminismes i LGTBI, la Direcció de Planificació i Innovació, la Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Diversitat, la Comissionada d'Acció Social, la Gerència de Mobilitat i Infraestructures, la Regidoria de Comerç, Mercats, Consum, Règim Interior i Hisenda, el programa Cultura Viva i el Comissionat d'Innovació Digital, Administració Electrònica i Bon Govern.

Sessions de co-construcció amb la Comissió transversal

Per tal de poder establir les prioritats en política pública d'ESS per als propers tres anys, s'han desenvolupat sis sessions de treball amb la Comissió transversal. A través d'aquestes trobades, s'ha treballat **en la concreció de les mesures, prioritats, necessitats de recursos i possibilitats operatives per tal de decidir les accions concretes a incloure al nou PIESS**.

Reptes globals i de l'àmbit

El present Pla d'Impuls de l'ESS identifica 6 reptes envers l'Economia Social i Solidària, els quals marquen el focus per les actuacions de l'Ajuntament de Barcelona en el present mandat:

- A. La sostenibilitat i resiliència econòmica de les organitzacions de l'ESS
- B. Estratègia de digitalització de l'ESS
- C. Propostes i models que contribueixin a la transformació de les desigualtats socials de la ciutat
- D. L'accés de les majories socials als béns, serveis i activitats de l'ESS de la ciutat
- E. Politiques públiques innovadores en ESS i des de l'ESS que donin resposta als reptes socials i econòmics de la ciutat
- F. El posicionament de l'ESS com un actor socioeconòmic rellevant i la seva relació amb l'economia de la ciutat

A. La sostenibilitat i resiliència econòmica de les organitzacions de l'ESS

Les **organitzacions i empreses de l'ESS** generen importants impactes positius per les **persones i l'economia de la ciutat** de Barcelona, i **moltes d'elles pretenen transformar d'arrel el model socio-econòmic hegemònic que genera desigualtat socials, intersseccionals i territorials**. En **èpoques de crisi**, en les quals les necessitats socials augmenten, l'impacte positiu de les entitats de l'ESS és **especialment necessari**. No obstant, aquestes mateixes èpoques de crisi també solen comportar **dificultats i desequilibris a les pròpies entitats**. Segons el Baròmetre Cooperatiu de la FCTC (2020), dues de cada tres cooperatives de treball han vist disminuir el nombre de clientela durant la crisi havent d'aturar totalment l'activitat un 5% de les entitats enquestades per la XES (2020b). Aquest descens en l'activitat de les entitats, en molts casos, ha portat a un 36% de les entitats enquestades per la XES (2020b) a aplicar ERTOS. Per aquest motiu, és essencial treballar per augmentar **la capacitat de resiliència i d'adaptació de les entitats de l'ESS** en el context actual, entregant eines per enfortir-les i perquè puguin abordar nous reptes i oportunitats.

En aquest sentit, destacar, per exemple, que a la ciutat de Barcelona aproximadament el 75% de les cooperatives de treball té menys de 18 persones treballadores, i el 90% menys de 31 persones (FCTC, 2020). No obstant, segons estudis dels efectes de la crisi global iniciada l'any de 2008, les cooperatives de major mida tenen més resiliència a les crisis, tant pel que fa a la seva capacitat de mantenir-se actives com a la seva capacitat de preservar llocs de treball. Una de les possibles línies, doncs, per abordar aquest repte és el **foment de l'intercooperació**, eina essencial per l'ESS, per tal de poder generar **sinergies, economies d'escala i noves oportunitats en sectors**.

B. Estratègia de digitalització de l'ESS

La **transició tecnològica** és una realitat, i la pandèmia de la COVID-19 n'ha accelerat el desenvolupament. És més necessària que mai la **digitalització de les empreses i dels serveis des dels valors de l'ESS i al servei de la consolidació dels projectes i al servei de les persones**, per tal d'adaptar-los a les noves necessitats socials. La transformació digital s'ha convertit en una **palanca essencial per créixer, consolidar i potenciar l'impacte de les entitats de l'ESS**; per tant, és imprescindible apoderar digitalment les persones que les integren per tal de poder incorporar-la. De fet, l'adaptació tecnològica és un repte per gairebé una tercera part de les cooperatives de treball de Barcelona de cara a un nou episodi de COVID-19 i/o estat d'alarma (FCTC, 2020). **I cal fer-ho possible des de les pràctiques de l'economia col·laborativa pel procomú digital**.

C. Propostes i models que contribueixin a la transformació de les desigualtats socials de la ciutat

Cal fer ús dels principis i metodologies de l'ESS per buscar **solucions apoderadores i sostenibles** per a totes les persones de la ciutat, especialment aquelles en situació de major vulnerabilitat. A Barcelona, la Renda Familiar Disponible per càpita mitjana és de 21.896 (€/any, 2017), però varia de més de 40.000€/any (Districte de Sarrià-Sant Gervasi) a poc més de 12.000€/any (Districte de Nou Barris), segons l'Oficina Municipal de Dades. És essencial que les **iniciatives de l'ESS emergeixin i arribin a tota la ciutat**, garantint una distribució més igualitària dels seus beneficis. De la mateixa manera, és important acompanyar l'ESS a desenvolupar instruments i processos que contribueixin a posar **la vida al centre**, a promoure **la igualtat de gènere** i a incorporar una **mirada interseccional**, tenint en compte com els diferents eixos d'exclusió (classe social, procedència, gènere, edat i altres) s'interrelacionen.

D. L'accés de les majories socials als béns, serveis i activitats de l'ESS de la ciutat

L'Economia Social i Solidària és una eina que contribueix a crear una **ciutat més igualitària i més justa**; com a tal, cal fomentar que arribi a **tots els barris de la ciutat i a totes les persones** que la formen, tant en el sentit **d'oportunitats laborals, d'emprenedoria, de consum** com d'alternatives per a la vida. Ha de ser coneguda, **reconeguda i accessible**, motiu pel qual cal **difondre els valors i les pràctiques** que la fomenten i els impactes positius que genera, alhora que **democratitzar-ne l'accés**. Addicionalment, aquesta expansió és clau per l'enfortiment, sostenibilitat i reafirmació de l'ESS com a realitat a la ciutat.

En aquest sentit, cal treballar per apropar l'ESS als diferents districtes i barris de la ciutat a més de posicionar **l'ESS entre la joventut**, inspirant les noves generacions i promovent-ne l'accés, de manera que no només es potencia el seu impacte, sinó també la sostenibilitat i capacitat de l'ESS de seguir generant-lo; entre d'altres.

E. Politiques públiques innovadores en ESS i des de l'ESS que donin resposta als reptes socials i econòmics de la ciutat

Tant l'ESS com l'Ajuntament de Barcelona comparteixen l'objectiu de **vetllar per una economia que doni satisfacció a les necessitats del conjunt de les persones que viuen a la ciutat**, motiu pel qual la cooperació públic-comunitària-cooperativa ha de buscar la generació de **sinergies a favor del bé comú**.

Addicionalment, **el govern local ha de treballar de forma coordinada** per assegurar que aquestes sinergies també es generin de forma interna, pol·linitzant les diverses polítiques i programes municipals amb els principis i valors de l'Economia Social i Solidària (destacant l'habitatge i la contractació pública, entre d'altres).

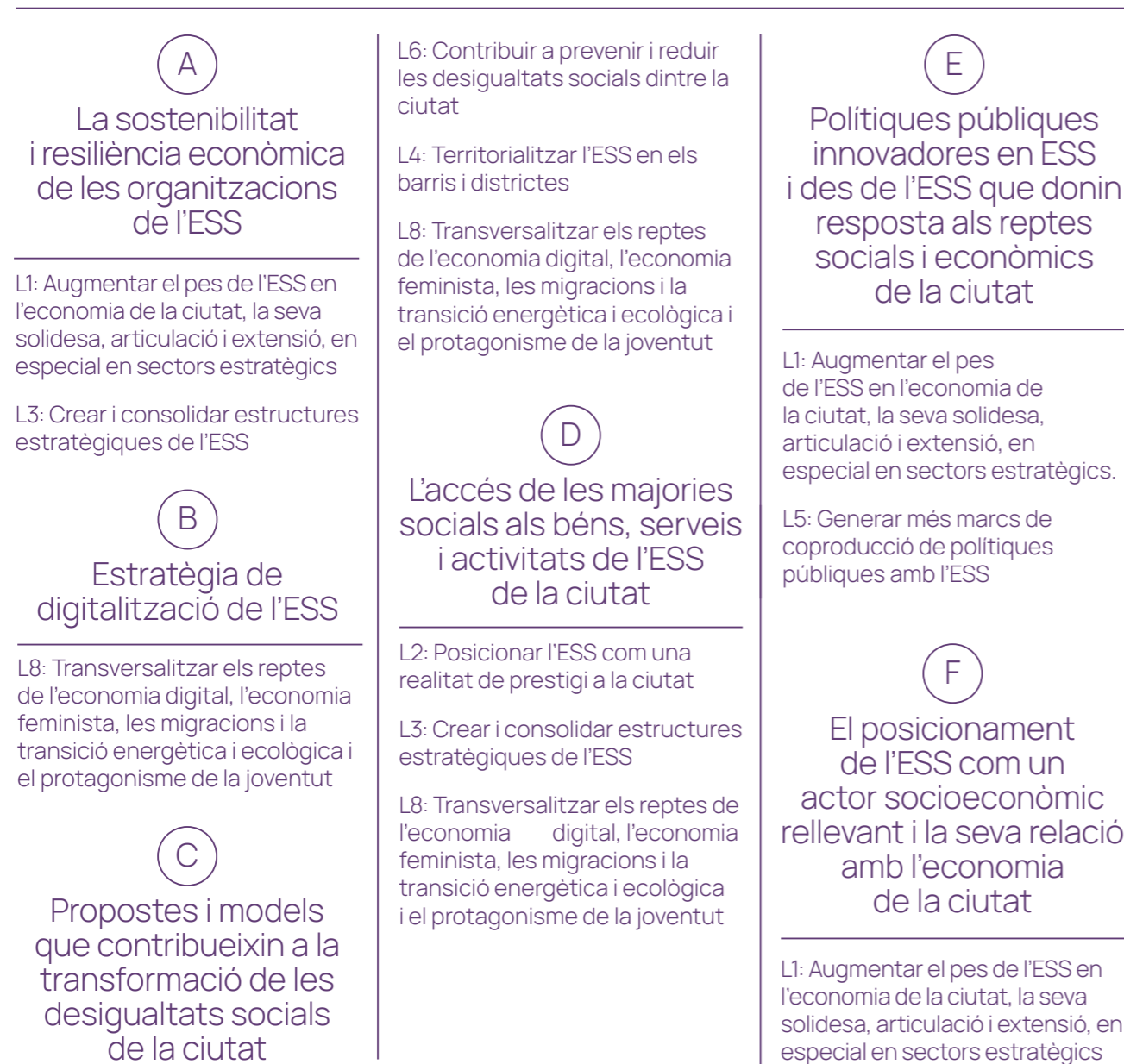
F. El posicionament de l'ESS com un actor socioeconòmic rellevant i la seva relació amb l'economia de la ciutat

Vivim en una societat cada vegada més **interdependent i interconnectada**. Les diferents realitats s'afecten unes a altres i la **col·laboració i coordinació** són cada vegada més necessàries. **L'Economia Social i Solidària té, en el seu ADN, la cooperació**. És important exportar els valors, principis i eines de l'ESS a la resta d'iniciatives de la ciutat, alhora que aprendre de les bones pràctiques d'aquestes, per tal de **construir un model de ciutat sostenible** a tots els nivells. En aquest sentit, cal consolidar el paper de les entitats representatives de l'Economia Social i Solidària, en els espais de participació rellevants a la ciutat. D'aquesta manera, l'Economia Social i Solidària s'ha de posicionar com un actor socioeconòmic rellevant en relació amb l'economia de la ciutat.

Vincle dels reptes amb les línies estratègiques de l'Estratègia d'Economia Social i Solidària a Barcelona 2030

Els 6 reptes generals identificats es vinculen amb les línies estratègiques definides en el marc de l'Estratègia #ESSBCN2030, tal com es mostra a la següent figura:

Objectius estratègics del Pla d'Impuls de l'ESS

A partir dels 6 reptes de l'àmbit de l'ESS identificats, als quals es vol contribuir a donar resposta en el present Pla d'Impuls, i per tal d'identificar la manera com l'Ajuntament vol fer-hi front, es concreten 12 objectius estratègics. Aquests objectius són els que guien la distribució de recursos i la prioritització de les accions a desenvolupar al llarg dels propers 3 anys:

7. Fer atractiva la proposta de l'ESS com a opció laboral i econòmica per a la població, especialment entre les persones joves

Cal difondre i fer visible la proposta de l'ESS per tal que més persones hi vulguin treballar, emprendre col·lectivament, s'hi inspirin i hi incorporin els seus productes, activitats i serveis en la seva vida quotidiana.

8. Promoció del consum conscient i la consolidació del mercat social facilitant l'accés a béns, productes, serveis i activitats de l'ESS

El consum conscient (o responsable) és un dels punts més importants per fomentar la sostenibilitat de les iniciatives de l'ESS, per poder mantenir-ne l'activitat i l'impacte social. És necessari, per tant, conscienciar les persones sobre el significat del concepte i orientar-les en les alternatives per consumir responsablement productes i serveis amb valors a la ciutat.

9. Garantir la presència de la política pública d'impuls de l'ESS, en la governança multinivell, per donar resposta als reptes socials i econòmics

Cal impregnar a les diferents eines disponibles en les polítiques públiques dels valors, principis i pràctiques de l'ESS, per tal d'influir en les respostes que es donen als reptes socials i econòmics, contribuint a la generació d'una societat més justa i equitativa.

10. Contribuir a l'augment del pes de la contractació i la compra pública responsables en ESS

El govern municipal és un actor rellevant en l'economia de la ciutat a través del seu rol de contractant i comprador. És essencial que s'apliquin els principis i valors de l'ESS en aquestes transaccions, tant per ser exemple i tractor per altres agents, com també per contribuir així a la sostenibilitat d'iniciatives amb alta contribució social positiva a la ciutat.

11. Establir espais de diàleg, col·laboració i intercanvi de coneixements dins de l'ESS i amb la resta de l'economia de la ciutat

Generar espais per trobar-se i reconèixer-se, i en especial per desenvolupar projectes i accions, és un element essencial per generar sinergies, aprenentatges i estratègies compartides que permetin superar desigualtats i assolir objectius transformadors.

12. Generar coneixement, dades i impacte de l'ESS a la ciutat

La investigació i anàlisi de les actuacions i dels seus resultats és una part essencial per la millora continua i per trobar i escalar solucions innovadores que generin els canvis i transformacions necessaris i desitjables. No obstant, cal que aquesta avaluació es desenvolupi amb una clara voluntat d'acció i aplicació pràctica, vinculant als diversos agents implicats a través de la co-creació.

Vincle dels reptes i dels objectius estratègics del Pla d'Impuls de l'ESS

Els 6 reptes generals de l'àmbit de l'ESS es vinculen amb els 12 objectius estratègics a què l'Ajuntament vol assolir desenvolupant el PIESS, tal com es mostra a la següent figura:

El Pla d'Impuls de l'ESS recull una sèrie d'accions a desenvolupar al llarg dels propers tres anys, per tal d'assolir els objectius estratègics i, així, fer front als reptes de l'àmbit de l'ESS identificats. Cada acció es desenvolupa, de forma principal, en el marc d'un objectiu estratègic concret, alhora que també pot contribuir a d'altres objectius. En la següent figura queden recollides de forma global les accions, indicant l'objectiu principal que desenvolupa.

Objectius estratègics

1. Impulsar el creixement i enfortiment empresarial de les organitzacions de l'ESS especialment als sectors estratègics

Accions

- Servei d'Assessorament Socioempresarial
- Programes intensius de llarga i mitja durada de suport a l'emprenedoria
- Programes intensius de llarga i mitja durada d'enfortiment i creixement econòmic d'empreses i organitzacions ESS
- Programes per sectors amb potencial per a l'ESS
- Formació per a l'emprenedoria i empreses de l'ESS
- Comunitat d'incubació La InnoBAdora
- Programes europeus per impulsar l'enfortiment empresarial i els sectors estratègics
- Programes europeus de sectors i enfortiment empresarial
- Línies d'ajuda econòmica a la creació, transformació i consolidació d'empreses i organitzacions d'ESS en el marc de la convocatòria de subvencions d'Enfortim ESS
- Línies d'ajuts econòmics a la creació, transformació i consolidació d'iniciatives, empreses i organitzacions d'ESS en sectors estratègics en el marc de la convocatòria d'Impulsem el que Fas
- Vetllar i garantir que les mesures de reactivació econòmica generals de la ciutat s'ajustin a les necessitats i característiques de l'ESS

2. Facilitar l'accés al finançament i promoure la cultura del crèdit dins l'ESS

- Finançament per a la consolidació d'iniciatives de l'ESS en el marc de la reactivació i enfortiment: Subvencions Enfortim l'ESS
- Finançament d'iniciatives emergents de l'ESS: Subvencions Impulsem el que Fas
- Fons de crèdit per a organitzacions de l'ESS: Convenis amb entitats de finances ètiques (Coop57, Fiare, etc.)
- Creació de Fons d'Inversió Público-Cooperatiu de capital pacient i de finançament d'infraestructures (d'acord a les necessitats d'inversió àmbit ESS)

3. Promoure recursos, equipaments i instruments estratègics per l'ESS

- Gestió i dinamització d'InnoBA, centre de referència d'innovació socioeconòmica i ESS
- Bloc 4 a Can Batlló. Rehabilitació de l'edifici i impuls d'un centre de referència del cooperativisme a la ciutat, incloent l'Ateneu cooperatiu de Barcelona
- Col·laboració amb l'Ateneu Cooperatiu de Barcelona
- Impuls de la mobilitat sostenible i ESS a través de convenis amb projectes estratègics: BiciHub
- Foment de l'Espai Consum Responsable, equipament de ciutat que pretén estendre una cultura del consum més conscient i compromesa a incidir de manera positiva en les persones i el medi ambient
- Participació en el foment del Pol de l'Agroecologia Urbana i l'Alimentació Sostenible en el marc del Pla Director de Vallbona
- Impuls de l'espai agroecològic cooperatiu a través de convenis amb projectes estratègics: Can Calopa

4. Impulsar dinàmiques d'articulació i intercooperació sectorials, territorials o comercials

- Donar suport a les accions o instruments d'intercooperació i articulació mitjançant les convocatòries de subvencions Enfortim ESS i Impulsem el que fas
- Donar suport a l'impuls de grups cooperatius, hubs o clústers sectorials i ecosistemes cooperatius mitjançant les convocatòries de subvencions Enfortim ESS i Impulsem el que fas
- Impuls de l'espai de treball d'economia col·laborativa pel pro-comú (BarCola)
- Accions d'impuls a sectors estratègics ESS: Habitatge Cooperatiu i en especial el model d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús
- Col·laboració en accions d'impuls a sectors estratègics ESS promogudes per altres àrees ajuntament (PE: Sandbox amb el Hub ESS Energia, conveni amb entitats ESS per a ús de la plataforma Decidim pel foment de la democràcia participativa i el desenvolupament d'infraestructures digitals de codi lliure i obert...)
- Impuls de l'espai participatiu Agroòpolis com a espai de trobada i intercooperació d'empreses i organitzacions vinculades a l'alimentació sostenible i suport al seu desenvolupament incorporant criteris d'ESS
- Donar suport a estratègies territorials d'ESS als districtes i barris de la ciutat en el marc dels Plans de Desenvolupament i l'estratègia Amunt Persianes

5. Contribuir a la digitalització i plataformització de l'ESS

- Impuls a la plataformització i digitalització de l'ESS a través de la creació del Programa MatchImpulsa, en col·laboració amb el Grup de Recerca DIMMONS/UOC
- Programes formació/difusió per crear cultura col·laborativa i coneixement del marc pro-comú a través del catàleg formatiu d'InnoBa
- Modalitat específica de finançament de processos i accions per la digitalització a les convocatòries de subvencions Enfortim ESS

6. Fomentar iniciatives socioeconòmiques d'ESS de col·lectius en situació de vulnerabilitat

- Suport a la visibilització de les economies comunitàries de la ciutat
- Donar suport a projectes d'emprenedoria d'ESS mitjançant la convocatòria de subvencions Impulsem el que Fas
- Programes de suport a l'emprenedoria col·lectiva a públics objectius en situacions de vulnerabilitat i/o risc
- Impulsar el REC com a Moneda Ciutadana i instrument innovador de desenvolupament socioeconòmic
- Donar suport a les accions municipals d'inserció socioeconòmica de col·lectius en situació irregular administrativa des d'instruments de l'ESS

7. Fer atractiva la proposta de l'ESS com a opció laboral i econòmica per a la població, especialment entre les persones joves

- Catàleg d'activitats de divulgació i sensibilització desenvolupades per a empreses i per a persones emprenedores
- Activitats de sensibilització dirigides a la població per tal d'augmentar l'interès i fomentar la difusió dels principis i valors de l'ESS, incorporant accions específiques adreçades als joves
- Comunicació de les polítiques públiques d'impuls ESS desenvolupades des de l'Ajuntament de Barcelona: visibilització de l'ESS de la ciutat (altaveu cap endins i cap enfora) CoAgenda ESS
- Programa TransformESS: activitats, adreçades a persones joves, per donar a conèixer els valors i principis de l'ESS durant les diferents etapes educatives, destacant programes de Cooperatives d'alumnes i cooperativa de joves
- Promoure bonificacions fiscals per les empreses i organitzacions de l'ESS i en particular per promoure el sistema d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús

8. Promoció del consum conscient i la consolidació del mercat social facilitant l'accés a béns, productes, serveis i activitats de l'ESS

- Suport a la visibilització de l'ESS a través de la Fira d'Economia Solidària de Catalunya i l'eina del Balanç Social (mitjançant el conveni amb la XES)
- Impuls d'espais comercials de visibilització i accés a productes i serveis de l'ESS a la ciutat
- Fira de Consum Responsable i Economia Social i Solidària
- Espai Consum Responsable: assessorament i activitats de sensibilització i programar, en un moment de l'any, un cicle d'activitats propi (Setmana Consum Responsable)
- Promoure la reutilització dels equips informàtics de la corporació a través de la col·laboració amb la xarxa eReuse
- Línies d'ajuts econòmics a projectes de foment del consum responsable en el marc de la convocatòria d'Impulsem el que Fas

9. Garantir la presència de de la política pública d'impuls de l'ESS, en la governança multinivell, per donar resposta als reptes socials i econòmics

- Participar i liderar activament (presidint i coordinant) la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària (XMESS), participant dels grups de treball quan s'escaigui
- Desenvolupar efectivament la incidència política i la coordinació interadministrativa (Generalitat, Govern d'Espanya, Unió Europea, Ajuntaments, AMB i Diputació de Barcelona)

10. Contribuir a l'augment del pes de la contractació i la compra pública responsables en ESS

- Espais de suport i capacitació amb les empreses d'economia social per promoure i facilitar l'accés a la contractació pública
- Assessorament, formacions i desenvolupament d'instruments de suport per la millora i seguiment de la contractació reservada i de la clàusula de subcontractació a l'ESS
- Generació d'eines pràctiques per facilitar implementació de Contractació Pública Responsable, tals com el Directori d'empreses de l'economia social
- Interlocució amb àrees municipals per promoure la contractació responsable i el paper de l'ESS

11. Establir espais de diàleg, col·laboració i intercanvi de coneixements dins de l'ESS i amb la resta de l'economia de la ciutat

- Creació d'espais per l'impuls i dinamització de l'Acord de Ciutat per l'Estratègia de l'Economia Social i Solidària 2030
- InnoBA centre de referència d'innovació socioeconòmica: espai d'intercanvi i col·laboració entre l'ESS i l'economia convencional
- Participació en fòrums internacionals d'Economia Social (FSMET, GSEF, UE, etc.)
- Facilitar la presència de l'ESS en espais de concertació polítiques públiques: CESB, Taula Contractació, Taula ocupació i altres

12. Generar coneixement, dades i impacte de l'ESS a la ciutat

- Suport a la generació de dades de l'ESS a través de sistemes de rendició de comptes d'aplicació de criteris socials, ambientals i de bon govern
- Dinamització (internament) i suport (externament) d'iniciatives de generació de dades i avaluació: sistema de dades ESS ciutat
- Avaluació d'impacte i millora contínua de les polítiques públiques d'impuls de l'ESS a la ciutat
- Exploració de noves actuacions i/o noves metodologies en base als resultats, l'avaluació i a noves necessitats emergents

Objectiu 1

Impulsar el creixement i enfortiment empresarial de les organitzacions de l'ESS especialment als sectors estratègics

Per fomentar el creixement i l'enfortiment empresarial de les organitzacions de l'ESS calen programes específics d'acompanyament, formació i enxarxament, per tal de dotar a aquestes empreses i organitzacions de les eines i habilitats necessàries.

Accions

- Servei d'Assessorament Socioempresarial
- Programes intensius de llarga i mitja durada de suport a l'emprenedoria
- Programes intensius de llarga i mitja durada d'enfortiment i creixement econòmic d'empreses i organitzacions ESS
- Programes per sectors amb potencial per a l'ESS
- Formació per a l'emprenedoria i empreses de l'ESS
- Comunitat d'incubació La InnoBA dora
- Programa per a l'impuls i consolidació de l'Economia Col·laborativa
- Programes europeus per impulsar l'enfortiment empresarial i els sectors estratègics
- Línies d'ajuts econòmics a la creació, transformació i consolidació de empreses i organitzacions d'ESS en el marc de la convocatòria de subvencions d'Enfortim ESS
- Línies d'ajuts econòmics a la creació d'empreses i organitzacions d'ESS en sectors estratègics en el marc de la convocatòria d'Impulsem el que Fas
- Vetllar i garantir que les mesures de reactivació econòmica generals de la ciutat s'ajustin a les necessitats i característiques de l'ESS

Públics objectius

- Persones emprenedores des de l'ESS
- Empreses, organitzacions i entitats de l'ESS
- Persones i col·lectius amb voluntat d'emprendre en l'ESS
- Organitzacions amb voluntat d'implementar pràctiques en clau d'ESS i millorar els seus impactes ambientals, socials i de bon govern (ASG)

Impacte esperat

- Organitzacions enfortides a nivell socioempresarial
- Iniciatives impulsades en l'àmbit de l'ESS
- Persones capacitades per gestionar projectes socioempresarials
- Persones capacitades per consolidar i fer créixer projectes socioempresarials– Iniciatives impulsades en l'àmbit de l'ESS en sectors estratègics
- Es fomenta la intercooperació entre organitzacions de l'ESS
- Iniciatives impulsades en l'àmbit de les Economies Col·laboratives
- Persones capacitades per impulsar projectes cooperatius
- Creixement del nombre de cooperatives a la ciutat

Objectiu 2

Facilitar l'accés al finançament i promoure la cultura del crèdit dins de l'ESS

L'accés al crèdit i d'altres formes de finançament alternatiu obre possibilitats per aprofitar noves oportunitats, fer créixer a les entitats, guanyar competitivitat en sectors estratègics i superar situacions de tensions derivades del context. Per aquest motiu, l'objectiu engloba mesures que permetin a les entitats de l'ESS accedir a un finançament ètic i adequat a les pròpies característiques i necessitats.

Accions

- Finançament per a la consolidació d'iniciatives de l'ESS en el marc de la reactivació i enfortiment: Subvencions Enfortim l'ESS
- Finançament d'iniciatives emergents de l'ESS: Subvencions Impulsem el que Fas
- Fons de crèdit per a organitzacions de l'ESS: Seguiment Convenis amb entitats de finances ètiques (Coop57, Fiare, etc.)
- Creació de Fons d'Inversió Público- Cooperatiu de capital pacient i de finançament d'infraestructures (d'acord a les necessitats d'inversió àmbit ESS)

Públics objectius

- Empreses i organitzacions de l'ESS
- Persones amb voluntat transformadora

Impacte esperat

- Es generen noves iniciatives d'ESS a la ciutat
- Es transformen societats mercantils en organitzacions de l'ESS
- Es fomenta la intercooperació entre organitzacions de l'ESS
- Organitzacions de l'ESS enfortides a nivell de recursos
- Generació de llocs de treball a l'ESS
- Projectes d'emprenedoria col·lectiva arrelats als barris i districtes de la ciutat
- Organitzacions de l'ESS amb accés a finançament

Objectiu 3

Promoure recursos, equipaments i instruments estratègics per l'ESS

La ciutat de Barcelona compta amb persones, entitats, espais i projectes amb un potencial estratègic molt rellevant per acompanyar i fer créixer les iniciatives de l'ESS en l'acompliment dels seus objectius. El suport a aquestes iniciatives a través d'aquests recursos pot ser clau per a la seva viabilitat i desenvolupament.

Accions

- Gestió i dinamització d'InnoBA, centre de referència d'innovació socioeconòmica i ESS
- Bloc 4 a Can Batlló. Rehabilitació de l'edifici i impuls d'un centre de referència del cooperativisme a la ciutat, incloent l'Ateneu cooperatiu de Barcelona
- Col·laboració amb l'Ateneu Cooperatiu de Barcelona
- Impuls de la mobilitat sostenible i ESS a través de convenis amb projectes estratègics: BiciHub
- Foment de l'Espai Consum Responsable, equipament de ciutat que pretén estendre una cultura del consum més conscient i compromesa a incidir de manera positiva en les persones i el medi ambient
- Participació en el foment del Pla de l'Agroecologia Urbana i l'Alimentació Sostenible en el marc del Pla Director de Vallbona
- Impuls de l'espai agroecològic cooperatiu a través de convenis amb projectes estratègics: Can Calopa

Públics objectius

- Població en general, especialment persones joves
- Persones vulnerabilitzades
- Persones amb vocació de transformació social
- Comunitat educativa
- Empreses i organitzacions de l'ESS
- Organitzacions amb voluntat d'esdevenir part de l'ESS

Impacte esperat

- Població en general, especialment persones joves
- Persones en risc d'exclusió social
- Persones amb vocació de transformació social
- Comunitat educativa
- Empreses i organitzacions de l'ESS
- Organitzacions amb voluntat d'esdevenir part de l'ESS

Objectiu 4

Impulsar dinàmiques d'articulació i intercooperació sectorials, territorials o comercials

La intercooperació és una de les principals eines de l'ESS que en permeten augmentar l'impacte positiu. Per tant, des de l'ajuntament es considera essencial promoure l'enfortiment de les relacions i sinergies entre persones i entitats, acompanyant-les i promovent eines eficaces, des d'un rol de facilitador.

Accions

- Donar suport a les accions o instruments d'intercooperació i articulació mitjançant les convocatòries de subvencions Enfortim ESS i Impulsem el que fas
- Donar suport a l'impuls de grups cooperatius, hubs o clústers sectorials i ecosistemes cooperatius mitjançant les convocatòries de subvencions Enfortim ESS i Impulsem el que fas
- Impuls de l'espai de treball d'economia col·laborativa pel pro-comú (Barcola)
- Accions d'impuls a sectors estratègics ESS: Habitatge Cooperatiu i en especial el model d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús
- Col·laboració en accions d'impuls a sectors estratègics ESS promogudes per altres àrees ajuntament
- Impuls de l'espai participatiu Agrocòpolis com a espai de trobada i intercooperació d'empreses i organitzacions vinculades a l'alimentació sostenible i suport al seu desenvolupament incorporant criteris d'ESS
- Donar suport a estratègies territorials d'ESS als districtes i barris de la ciutat en el marc dels Plans de Desenvolupament Econòmic i el programa "Amunt Persianes" i el programa Aixequem persianes

Públics objectius

- Empreses i entitats de l'ESS
- Projectes des de l'ESS
- Persones amb voluntat d'emprendre en l'ESS
- Organitzacions amb voluntat d'implementar pràctiques en clau d'ESS i de millorar els seus impactes ambientals, socials i de bon govern (ASG)
- Organitzacions vinculades a l'alimentació sostenible

Impacte esperat

- Visibilització de les organitzacions de l'ESS com a alternativa per a la provisió de serveis
- Enfortiment de tot l'àmbit de l'ESS i les seves diferents organitzacions representatives, reactivant-se, mitigant i superant els efectes de les crisis
- Creació de nous i consolidació d'espais d'activitat d'ESS i el seu reconeixement com espais de referència a la ciutat

Objectiu 5

Contribuir a la digitalització i plataformització de l'ESS

L'adaptació a la transició digital és imprescindible per tal de seguir generant propostes de valor accessibles i adequades a les necessitats del context. A més, obre noves oportunitats per potenciar l'impacte i les sinergies dins l'ESS. Cal entregar les eines, recursos i habilitats necessàries perquè les persones i entitats puguin aprofitar les potencialitats dels canals digitals.

Accions

- Impuls a la plataformització i digitalització de l'ESS a través de la creació del Programa Match Impulsa, en col·laboració amb el Grup Dimmons/UOC
- Programes formació/difusió per crear cultura col·laborativa i coneixement del marc pro-comú a través del catàleg formatiu d'Innoba
- Modalitat específica de finançament de processos i accions per la digitalització a les convocatòries de subvencions Enfortim ESS

Les accions incloses en aquest objectiu formen part d'altres objectius, però una part de les activitats que inclouen es centren específicament en la digitalització de l'ESS.

Públics objectius

- Empreses i organitzacions de l'ESS
- Persones ja emprenedores de l'ESS o amb voluntat d'emprendre-hi
- Empreses amb voluntat d'incorporar pràctiques de l'ESS i millorar els seus impactes ASG
- Organitzacions interessades en l'ESS
- Població, especialment gent jove

Impacte esperat

- Organitzacions i empreses de l'ESS capacitades en relació a la digitalització, amb capacitat d'adaptació i de fer front a noves necessitats i reptes
- Organitzacions i empreses de l'ESS que aprofiten les potencialitats dels canals i les metodologies digitals
- Presència d'alternatives de l'Economia Col·laborativa en sectors estratègics
- Iniciatives impulsades en l'àmbit de les Economies Col·laboratives
- Organitzacions de l'Economia Col·laborativa enfortides a nivell estratègic i socioempresarial

Objectiu 6

Fomentar iniciatives socioeconòmiques d'ESS de col·lectius en situació de vulnerabilitat

L'Economia Social i Solidària contribueix a generar una societat més justa i igualitària. Cal fomentar que les estratègies i eines pròpies estiguin disponibles per afrontar les desigualtats presents a Barcelona i per abordar les necessitats socials.

Accions

- Suport a la visibilització de les economies comunitàries de la ciutat
- Donar suport a projectes d'emprenedoria d'ESS mitjançant la convocatòria de subvencions Impulsem el que Fas
- Programes de suport a l'emprenedoria col·lectiva a públics objectius en situacions de vulnerabilitat i/o risc
- Impulsar el REC com a Moneda Ciutadana i instrument innovador de desenvolupament socioeconòmic
- Incorporar l'ESS als plans de desenvolupament econòmic dels districtes
- Donar suport a les accions municipals d'inserció socioeconòmica de col·lectius en situació irregular administrativa des d'instruments de l'ESS

Públics objectius

- Organitzacions de les economies comunitàries
- Organitzacions de l'ESS de l'àmbit de l'habitatge
- Empreses, organitzacions, entitats i projectes de l'ESS
- Població en general, amb especial focus en persones vulnerabilitzades i col·lectius en situació de vulnerabilitat

Objectiu 7

Fer atractiva la proposta de l'ESS com a opció laboral i econòmica per a la població, especialment entre les persones joves

Cal difondre i fer visible la proposta de l'ESS per tal que més persones s'hi inspirin i la incorporin en la seva vida quotidiana.

Accions

- Catàleg d'activitats de divulgació i sensibilització desenvolupades per a empreses i per a persones emprenedores
- Activitats de sensibilització dirigides a la població per tal d'augmentar l'interès i fomentar la difusió dels principis i valors de l'ESS, incorporant accions específiques adreçades als joves
- Comunicació de les polítiques públiques d'impuls ESS desenvolupades des de l'Ajuntament de Barcelona: visibilització de l'ESS de la ciutat (altaveu cap endins i cap enfora) CoAgenda ESS
- Programa TransformESS: activitats, adreçades a persones joves, per donar a conèixer els valors i principis de l'ESS durant les diferents etapes educatives, destacant programes de Cooperatives d'alumnes i cooperativa de joves
- Promoure bonificacions fiscals per les empreses i organitzacions de l'ESS i en particular per promoure el sistema d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús

Impacte esperat

- Millora de la difusió de les polítiques públiques desenvolupada i del coneixement d'aquestes
- Creixent interès per part de la població quant a les polítiques públiques desenvolupades per l'Ajuntament de Barcelona en matèria de l'ESS
- Experiència per part de l'alumnat en els valors de l'ESS

Objectiu 8

Promoció del consum conscient i la consolidació del mercat social facilitant l'accés a béns, productes, serveis i activitats de l'ESS

El consum conscient (o responsable) és un dels punts més importants per fomentar la sostenibilitat de les iniciatives de l'ESS, per poder mantenir-ne l'activitat i l'impacte social. És necessari, per tant, conscienciar les persones sobre el significat del concepte i orientar-la en les alternatives per consumir responsablement productes i serveis amb valors a la ciutat.

Accions

- Suport a la visibilització de l'ESS a través de la Fira d'Economia Solidària de Catalunya i l'eina del Balanç Social (mitjançant el conveni amb la XES)
- Impuls d'espais comercials de visibilització i accés a productes i serveis de l'ESS a la ciutat
- Fira de Consum Responsable i Economia Social i Solidària
- Espai Consum Responsable: assessorament i activitats de sensibilització i programar, en un moment de l'any, un cicle d'activitats propi (Setmana consum responsable)
- Promoure la reutilització dels equips informàtics de la corporació a través de la col·laboració amb la xarxa eReuse
- Línies d'ajuts econòmics a projectes de foment del consum responsable en el marc de la convocatòria d'Impulsem el que Fas

Públics objectius

- Empreses i organitzacions de l'ESS
- Població en general, especialment persones joves
- Empreses i organitzacions amb voluntat d'implementar pràctiques en clau d'ESS

Impacte esperat

- Població informada, capacitada, sensibilitzada i amb eines per fer un consum conscient
- Demanda creixent per serveis i productes de l'ESS
- Es fomenta la intercooperació entre organitzacions de l'ESS
- Organitzacions enfortides a nivell socioempresarial (distribució, sostenibilitat)
- Població sensibilitzada pel que fa als valors i pràctiques de l'ESS
- Població amb major i millor accés a productes i serveis de consum conscient

Objectiu 9

Garantir la presència de la política pública d'impuls de l'ESS, en la governança multinivell, per donar resposta als reptes socials i econòmics

Cal impregnar a les diferents eines disponibles en les polítiques públiques dels valors i principis de l'ESS, per tal d'influir en les respostes que es donen als reptes socials i econòmics, contribuint a la generació d'una societat més justa i igualitària.

Accions

- Participar i liderar activament (presidint i coordinant) la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària (XMESS)
- Desenvolupar efectivament la incidència política i la coordinació interadministrativa (Generalitat, Govern d'Espanya, Unió Europea Ajuntaments, AMB i Diputació de Barcelona)

Públics objectius

- Població de Catalunya
- Empreses i organitzacions de l'ESS
- Ajuntaments i Consells Comarcals
- Govern supralocal
- Alumnat de centres educatius o entitats
- Població, especialment gent jove

Impacte esperat

- Polítiques públiques que inclouen l'ESS com a eina per desenvolupar un model econòmic transformador i més just
- Coordinació entre administracions públiques per assegurar la coherència i les sinergies entre les diferents polítiques públiques
- Expansió, amb un creixement orgànic i no sense base, a de l'ESS als diferents territoris
- Compartir coneixement i facilitar la transferència de polítiques i accions concretes entre administracions locals, i supramunicipals en matèria d'impuls de l'ESS i la seva participació en les polítiques públiques.

Objectiu 10

Contribuir a l'augment del pes de la contractació i la compra pública responsables en ESS

El govern municipal també és un actor rellevant en l'economia de la ciutat a través del seu rol de contractant i comprador. És essencial que s'apliquin els principis i valors de l'ESS en aquestes transaccions, tant per ser exemple i tractor per altres agents, com també per contribuir així a la sostenibilitat d'iniciatives amb alt impacte social positiu a la ciutat.

Accions

- Espais de suport i capacitació amb les empreses d'economia social per promoure i facilitar l'accés a la contractació pública
- Assessorament, formacions i desenvolupament d'instruments de suport per la millora i seguiment de la contractació reservada i de la clàusula de subcontractació a l'ESS
- Generació d'eines pràctiques per facilitar implementació de Contractació Pública Responsable, tals com el Directori d'empreses de l'economia social
- Interlocució amb àrees municipals per promoure la contractació responsable i el paper de l'ESS

Públics objectius

- Entitats públiques contractants
- Ajuntament de Barcelona
- Empreses i organitzacions de l'ESS

Impacte esperat

- Contractació pública com una eina o motor de transformació per aconseguir un model econòmic més just i sostenible
- Organitzacions i empreses ESS amb major volum de negoci que ajudi al seu enfortiment socioempresarial
- Contractació pública amb empreses i organitzacions ESS

Objectiu 11

Establir espais de diàleg, col·laboració i intercanvi de coneixements dins de l'ESS i amb la resta de l'economia de la ciutat

Generar espais per trobar-nos i reconèixer-nos és un element essencial per generar sinergies, aprenentatges i estratègies compartides que permetin actuacions més efectives.

Accions

- Creació d'espais per l'impuls i dinamització de l'Acord de Ciutat per l'Estratègia de l'Economia Social i Solidària 2030
- InnoBA centre de referència d'innovació socioeconòmica: espai d'intercanvi i col·laboració entre l'ESS i l'economia convencional
- Participació en fòrums internacionals d'Economia Social (FSMET, GSEF, UE, etc.)
- Facilitar la presència de l'ESS en espais de concertació polítiques públiques: CESB, Taula Contractació, Taula ocupació i altres

Públics objectius

- Empreses i organitzacions de l'ESS
- Empreses de l'economia convencional
- Persones amb vocació de transformació social

Impacte esperat

- Organitzacions de l'ESS enfortides a nivell empresarial
- Empreses de l'economia convencional sensibilitzades envers els principis i valors de l'ESS
- Es fomenta la intercooperació entre organitzacions de l'ESS
- Es fomenta la co-creació i coordinació públic-cooperativa-comunitària en el marc de l'ESS

Objectiu 12

Generar coneixements, dades i impacte de l'ESS a la ciutat

Per poder planificar i fer incidència en aquells elements més estratègics o més rellevants, calen dades quantitatives i qualitatives envers l'ESS i els seus resultats.

Accions

- Suport a la generació de dades de l'ESS a través de sistemes de rendició de comptes d'aplicació de criteris socials, ambientals i de bon govern
- Dinamització (internament) i suport (externament) d'iniciatives de generació de dades i avaluació: sistema de dades ESS ciutat
- Avaluació d'impacte i millora continua de les polítiques públiques d'impuls de l'ESS a la ciutat
- Exploració de noves actuacions i/o noves metodologies en base als resultats, l'avaluació i a noves necessitats emergents

Públics objectius

- Població en general
- Empreses i organitzacions de l'ESS
- Persones i organitzacions usuàries i/o participants de les accions del PIESS
- Institucions públiques i privades interessades en l'impuls i difusió de l'ESS
- Universitats i grups de recerca

Impacte esperat

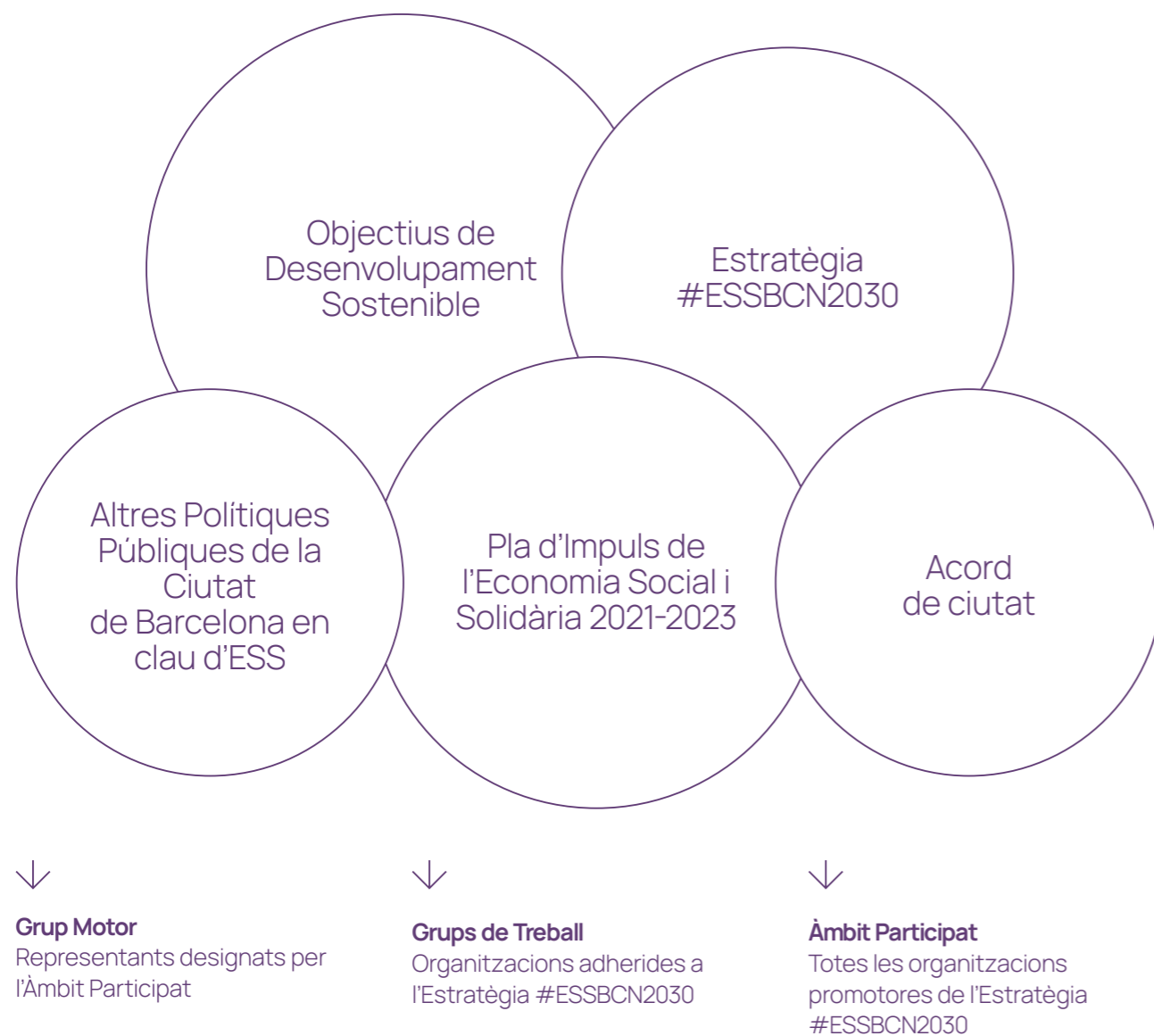

- Dades estandaritzades i representatives de les organitzacions de l'ESS, els seus resultats i el seu impacte
- Població sensibilitzada pel que fa els valors i l'impacte de l'ESS
- Polítiques públiques efectives

Co-construcció i gestió compartida

Si bé el PIESS recull les prioritats estratègiques en termes de política pública per als propers anys, és important visibilitzar que aquesta prioritització és fruit d'un treball conjunt entre les organitzacions de l'ESS i l'Ajuntament de Barcelona. Tal i com s'ha exposat a l'inici del document, el nou PIESS està directament alineat amb l'Estratègia #ESSBCN2030, co-dissenyada per aquests agents i per a la qual s'han establert una sèrie de **mecanismes de co-gestió** en els quals també hi té cabuda el Pla d'Impuls. En aquest sentit, s'ha establert un espai de treball que és cabdal per garantir la co-construcció de les accions que han de donar resposta a les necessitats de l'ESS al llarg dels propers anys: l'**Acord de Ciutat de l'Estratègia #ESSBCN2030**, aprovat pel Ple de l'Ajuntament el juny de 2021. Aquest espai de participació i col·laboració, està format per organitzacions de l'àmbit i els grups municipals, que conjuntament governen l'execució de l'estratègia. També esdevé important en la construcció del nou Pla d'Impuls.

Un altre element vinculat a la governança que ha de permetre garantir l'**adequació de la política pública a les necessitats de l'àmbit de l'ESS** és la vinculació constant del consistori amb la realitat que viuen les organitzacions de la ciutat. Així doncs, més enllà l'Acord de Ciutat per l'Estratègia contempla la creació de **grups de treball** que aniran dotant de contingut a les línies estratègiques i des dels quals s'identificaran àmbits d'acció per donar resposta al context. Aquests espais han de poder garantir la **perspectiva territorial i sectorial de l'Estratègia i també del nou PIESS**.

Pressupost

Es presenta una proposta de pressupost, per objectius i per les anualitats 2021 a 2023, distribuït segons l'organització que desenvolupa les accions. En el cas de 2021 és el pressupost en execució, i pels anys 2022 i 2023 és la previsió estimada.

Pressupost del PIESS

En execució el 2021, estimada per 2022 i 2023

	2021	2022	2023	2021-2023
Despesa corrent	4.248.350	3.848.350	3.848.350	11.945.051
Inversió	1.454.950	6.350.833	—	7.805.783
(en estudi pel 2021)				
Impuls Fons Inversió	2.000.000	—	—	2.000.000
Pressupost global	7.703.300	10.199.183	3.848.350	21.750.834

Equips de treball (estructural)

	Direcció de Serveis ECSS	Direcció Operativa d'ISE
Persones 2021	9	9
€ anual	475.000	503.176

Despesa corrent (en execució el 2021)*

Objectiu	% sobre total
1) Impulsar el creixement i enfortiment empresarial de les organitzacions de l'ESS especialment als sectors estratègics	14
2) Facilitar l'accés al finançament i promoure la cultura del crèdit dins l'ESS	24
3) Promoure recursos, equipaments i instruments estratègics per l'ESS	10
4) Impulsar dinàmiques d'articulació i intercooperació sectorials, territorials o comercials	18
5) Contribuir a la digitalització i la plataformització de l'ESS	6
6) Fomentar iniciatives socioeconòmiques d'ESS de col·lectius en situació de vulnerabilitat	7
7) Fer atractiva la proposta de l'ESS com a opció laboral i econòmica per a la població, especialment entre les persones joves	4
8) Promoció del consum conscient i la consolidació del mercat social facilitant l'accés a béns, productes, serveis i activitats de l'ESS	9
Objectius 9 a 12	8
Total	100

* Aquesta despesa està subjecte, cada anualitat a la disponibilitat pressupostària. La despesa dedicada a tots els objectius es complementa, també, amb la dedicació dels equips tècnics, en especial als objectius 9 a 12.

Seguiment i avaluació

Estretament vinculats a la co-construcció i la co-gestió hi trobem les tasques de seguiment i avaluació de la implementació del nou Pla d'Impuls. Igualment, aquestes funcions, liderades per l'Ajuntament de Barcelona, compten amb la participació de les organitzacions de l'ESS en el marc de la governança compartida. Així doncs, s'aprofita l'estructura del Grup Motor de l'Estratègia #ESSBCN2030 **per seguir i avaluar la implementació de les diferents accions que es desenvolupen en el marc del PIESS**, vinculant així els àmbits del disseny, la gestió i la millora contínua d'ambdues estratègies. La voluntat d'aquesta tasca compartida és doble: d'una banda, **posar en comú el coneixement i l'experiència** generats en el marc de l'àmbit participat i de l'aplicació de la política pública; i, de l'altra, promoure la millora contínua en les accions i instruments que es vagin desenvolupant, fomentant així la **innovació socioeconòmica i maximitzant-ne l'impacte positiu**.

Adicionalment, és en aquest espai de treball on també es fa un seguiment de **l'aplicació pressupostària**, coordinant d'aquesta manera que els recursos es destinen, d'una banda, a aquells àmbits de **major necessitat**, definits en part pel context socioeconòmic i identificats en el marc dels grups de treball de l'Estratègia #ESSBCN2030 i dels propis equips de treball encarregats d'executar la política pública del Consistori; i, d'altra banda, també a aquells **més importants i estratègics**, des del punt de vista dels objectius a llarg termini definits en el PIESS 2021-2023.

Les bases de l'avaluació, d'implementació, del PIESS 2021-2023

Partim de la consideració que les avaluacions, de les polítiques públiques, són un instrument i no com una finalitat en elles mateixes; i així aquestes avaluacions són útils si permeten ajudar a prendre decisions, i aquestes decisions poden permetre millorar les accions avaluades.

De les diferents possibles opcions, el tipus d'avaluació més pertinent a fer és **l'avaluació de la implementació**, adequada per a projectes d'alta complexitat com el PIESS (per ambició dels seus objectius i per la diversitat d'actors i xarxes que interactuen en el seu desenvolupament), i amb un enfocament destinat a estudiar-ne la posada en pràctica amb el propòsit d'introduir millores i accions correctores on s'escaigui.

L'enfocament d'aquest tipus d'avaluació pretén respondre dues preguntes fonamentals:

1. S'han desenvolupat les accions previstes inicialment?
2. L'organització i procediments, és l'adequada, per fer-ho possible?

En termes generals l'avaluació d'implementació recercherà:

- Els resultats immediats del pla (els outputs) anuals (2021, 2022, 2023) i globals
- Els aspectes organitzatius que han fet possible (o no) la consecució d'aquells resultats immediats o outputs.

Així:

–L'avaluació d'implementació del PIESS es farà anualment per part de la Direcció de Serveis d'Economia de l'Ajuntament i la Direcció d'Innovació Socioeconòmica de Barcelona Activa durant el primer trimestre de l'any següent. Aquestes unitats operatives, en la seva avaluació interna anual, generaran els indicadors d'implementació bàsics a partir dels propis sistemes de gestió i desenvolupament dels "quadres de comandament" respectius.

–Una vegada realitzada l'avaluació per ambdues àrees, es posaran en comú (a finals de cada primer trimestre del 2022 i 2023) per compartir l'evolució de les accions, així com proposar les millores necessàries per aconseguir els objectius marcats o si s'escau realitzar les modificacions que pertoquin.

–Per tal de fer una correcta avaluació de l'implementació dels objectius i accions descrites en el PIESS, i a partir dels indicadors definits per cada acció, s'ompliran anualment a més de complementar-ho amb el percentatge d'execució de la pròpia acció, així com del pressupost destinat durant l'any corresponent.

–Durant el primer trimestre del 2023, es farà l'avaluació dels objectius i les accions del 2022, i també les del 2021 però a la vegada, recuperant l'avaluació del 2021 (feta el 2022), s'agruparà les dues anualitats, per tal de tenir una primera avaluació global, abans del final del mandat municipal (maig 2023), de la implementació del PIESS.

– I finalment, i durant el primer trimestre de 2024, es complementarà, amb l'anàlisi de 2023, per tancar l'avaluació global i definitiva del PIESS 2021-2023. Avaluació global que comptarà amb la participació de l'àmbit de l'ESS de la ciutat i el seu òrgan de participació creat en el marc de l'Estratègia ESS 2030, en el qual el PIESS 2021-23 trobar el seu marc i encaix.

Donades les possibilitats i en el marc d'una avaluació centrada bàsicament en la implementació i resultats esperats més directament vinculats a aquesta, caldrà, avançar en la mesura que sigui possible, a poder avaluar els seus impactes, allò què pot aconseguir la implementació del PIESS (outcomes) a través de les seves accions (outputs). Però es reconeix, de partida, que és complex poder mesurar si una situació donada millora o empitjora, i si la intervenció pública hi ha tingut incidència i en quin sentit. L'escassetat de dades existents dificulta veure com evolucionen variables claus en les que el PIESS pretén incidir, així com, en la relació que caldria establir entre les accions i la seva evolució.

Tot i les limitacions, l'avaluació d'aquest PIESS intentarà avançar, en la construcció d'un seguiment el més sistemàtic possible, per poder anar construint un sistema d'indicadors d'impacte, i per tant crear la informació disponible que permeti avançar, cap una avaluació d'impacte en sentit estricte més enllà de la d'implementació.

Es recullen en aquesta taula alguns dels indicadors que poden avaluar objectius i accions, així com seran complementats amb aquells que es generaran amb el Quadre de Comandament creat amb l'inici de l'Avaluació de la Implementació del mateix PIESS 2021-2023.

1. Impulsar el creixement i enfortiment empresarial de les organitzacions de l'ESS especialment als sectors estratègics

- 600 projectes i empreses assessorats (SAESS)
- 60 projectes d'emprenedoria receptors de formació a mida.
- 75 empreses receptores de formació a mida
- 450 persones participants a programes sectorials
- 1.500 persones participants en accions formació
- Més de 4.000 places de formació ofertades
- Més de 200 accions formatives organitzades
- 25 empreses i projectes allotjades (InnoBAhora)
- Més de 100 projectes i empreses participants en programa Economia Col·laborativa
- 45-50 projectes subvencionats (modalitat 2 Impulsem El Que Fas)

2. Facilitar l'accés al finançament i promoure la cultura del crèdit dins l'ESS

- 400 projectes (de l'ESS) subvencionats amb Enfortim ESS i Impulsem el que Fas
- 150 persones treballadores de les entitats receptores de crèdit.
- 3 instruments financers per l'ESS impulsats amb la col·laboració (mitjançant convenis) de l'Ajuntament de Barcelona, amb d'altres administracions i/o amb agents de l'àmbit de l'ESS (en especial les entitats de finances ètiques i cooperatives)
- 50 operacions dutes a terme en el marc dels recursos i instruments financers impulsats amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona, amb d'altres administracions i/o amb agents de l'àmbit de l'ESS (en especial les entitats de finances ètiques i cooperatives)

3. Promoure recursos, equipaments i instruments estratègics per l'ESS

- Més de 1800 persones ateses en informació i orientació
- 2.500 activitats publicades a la CoAgenda
- 75-100 entitats participants a la CoAgenda
- 3 cicles d'activitats de divulgació i intercanvi
- Finalització de l'obra de rehabilitació del Bloc 4 de Can Batlló
- 15 Nombre d'empreses i entitats ESS participants al Bicihub
- 75 persones formades al BiciHub
- 75 activitats de sensibilització i assessorament de l'Espai Consum Responsable, vers el canvi d'hàbits conscients.

4. Impulsar dinàmiques d'articulació i intercooperació sectorials, territorials o comercials

- 10 clústers sectorials i/o territorials, grups cooperatius i/o cooperatives de segon grau recolzats per les subvencions ENFORTIM ESS i Impulsem el Que Fas
- 30 projectes de col·laboració i suport d'entitats de segon i major nivell, finançats per l'ENFORTIM ESS
- 7 promocions d'habitatge cooperatiu en el model de sòl en cessió d'ús a Barcelona.
- 134 habitatges cooperatius en cessió d'ús a Barcelona
- 23 promocions totals per part de cooperatives d'habitatges en cessió d'ús (en convivència o en promoció amb sòl adjudicat o adquirit)
- 200 organitzacions i empreses adherides a l'Estratègia ESS BCN 2030.
- 30 organitzacions i empreses participants als grups de treball dels projectes de ciutat de l'Estratègia ESS BCN 2030.

5. Contribuir a la digitalització i la plataformització de l'ESS

- 100 empreses, organitzacions i persones formades i acompanyades en la digitalització de l'ESS
- 100 projectes, orientats a la digitalització de l'ESS, finançats per Enfortim ESS, Impulsem el Que Fas i/o MatchImpulsa

6. Fomentar iniciatives socioeconòmiques d'ESS de col·lectius en situació de vulnerabilitat

- Més de 20 projectes d'emprenedoria acompanyats
- Desenvolupar 6-8 accions formatives

7. Fer atractiva la proposta de l'ESS com a opció laboral i econòmica per a la població, especialment entre les persones joves

- 25 centres educatius
- 800 alumnes
- 25-30 cooperatives simulades
- 5.000 usos, accessos i interaccions amb els canals i xarxes de comunicació de la política pública d'impuls de l'ESS
- 500 activitats que ofereix l'àmbit de l'ESS i de les polítiques públiques comunicades mitjançant els canals i xarxes de comunicació de la política pública d'impuls de l'ESS

8. Promoció del consum conscient i la consolidació del mercat social facilitant l'accés a béns, productes, serveis i activitats de l'ESS

- 3000 organitzacions i empreses, de Barcelona, presents al Directori d'empreses d'Economia Social
- 300 d'empreses i organitzacions que fan balanç social i/o altres instruments assimilables

9. Garantir la presència de la política pública d'impuls de l'ESS, en la governança multinivell, per donar resposta als reptes socials i econòmics

- S'assoleix els 60 membres de la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària
- 10 reunions i/o activitats celebrades amb altres administracions supralocals que promouen polítiques públiques d'ESS

10. Contribuir a l'augment del pes de la contractació i la compra pública responsables en ESS

- 70 empreses assessorades per al compliment de la clàusula de subcontractació amb empreses d'economia social
- 100 licitacions revisades i les unitats promotores impulsores de les mateixes assessorades per a la incorporació de la clàusula de subcontractació o reserva social.

11. Establir espais de diàleg, col·laboració i intercanvi de coneixements dintre de l'ESS i amb la resta de l'economia de la ciutat

- Posada en marxa i consolidació de l'Acord de Ciutat Estratègia ESS BCN 2030, com a espai de participació municipal
- 10 de grups de treball activats.

12. Generar coneixement, dades i impacte de l'ESS a la ciutat

- 3 cicles d'activitats a InnoBA
- Aconseguir un sistema i registre de dades de l'ESS de Barcelona
- Aconseguir un Informe de l'avaluació de les polítiques públiques d'ESS que incideixen a Barcelona

Bibliografia de referència

- Ajuntament de Barcelona. (2020). [PAM+ 2020 – 2023](#)
- Ajuntament de Barcelona. (2020). [Estratègia i accions del Centre de Coordinació de la Resposta Econòmica \(CECORE\)](#)
- Ajuntament de Barcelona. (2021). [Barcelona GREEN DEAL. Una nova agenda econòmica per a la Barcelona del 2030.](#)
- Associació d'Economia Social de Catalunya (AESCAT). (2020). [Proposta de l'Economia Social i Solidària catalana d'un Pacte per una Economia per la Vida](#)
- Associació d'Economia Social de Catalunya (AESCAT) i Ajuntament de Barcelona. (2020). [Estratègia de l'Economia Social i Solidària a Barcelona 2030 #ESSBCN2030](#)
- Càritas Catalunya. (2020). [L'impacte de la COVID-19 en les famílies ateses per les Càritas amb seu a Catalunya. Resultats de la primera onada - Juliol de 2020](#)
- Chaves, R; Garcia Jané, J; Via Llop, J. La política pública de foment de l'economia social i solidària a Barcelona (2016-2019): [https://www.unrisd.org/80256B3C005BCCF9/httpNetITFramePDF?ReadForm&parentunid=299C-6B03993471B1802585AB004D2961&parentdoctype=paper&netitpath=80256B3C005BCCF9/\(httpAuxPages\)/299C6B03993471B1802585AB004D2961/\\$file/WP2020-5S--Chaves-Avila_Via-Llop_Garcia-Jane--v.esp.pdf](https://www.unrisd.org/80256B3C005BCCF9/httpNetITFramePDF?ReadForm&parentunid=299C-6B03993471B1802585AB004D2961&parentdoctype=paper&netitpath=80256B3C005BCCF9/(httpAuxPages)/299C6B03993471B1802585AB004D2961/$file/WP2020-5S--Chaves-Avila_Via-Llop_Garcia-Jane--v.esp.pdf)
- Confederació de Cooperatives de Catalunya (CoopCat). (2020). [Mesures CoopCat. Pla de recuperació del cooperativisme](#)
- Espai Torre Jussana. (2020). [Impacte de la COVID-19 a les entitats de Barcelona – Informe Provisional 1](#)
- Federació Catalana de Voluntariat Social. (2020a). [Les entitats de voluntariat en la desescalada de la COVID- 19. Com estem evolucionant?](#)
- Federació Catalana de Voluntariat Social. (2020b). [Les entitats de voluntariat davant la crisi de la COVID-19. Com hi estem fent front?](#)
- Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya. (2020). [Baròmetre Cooperatiu](#)
- Institut de Recerca de Desenvolupament Social de les Nacions Unides (UNRISD) : Rafael Chaves-Avila, Jordi Via-Llop , i Jordi Garcia-Jané. "La política pública de foment de l'economia social i solidària a [Barcelona. 2016- 2019](#)"
- La Confederació Empresarial del Tercer Sector Social de Catalunya. (2020). [Pla de mesures urgents per la reactivació econòmica del Tercer Sector Social de Catalunya #Covid-19](#)
- Fernández, A.; Miró, I. La Ciutat Invisible, SCCL. i Comissionat d'Economia Cooperativa, Social i Solidària – Ajuntament de Barcelona. (2016). [L'economia social i solidària a Barcelona.](#)
- Observatorio sobre Discapacidad y Mercado de Trabajo de la Fundación ONCE. (2020). [Efectos y consecuencias de la crisis de la Covid-19 entre las personas con discapacidad](#)
- Suriñach Padilla, R. (2016). [Les Altres Economies de la ciutat. Identificant l'ecosistema d'economies transformadores de Barcelona](#)
- XES. (2020a). [Pla d'Acció de l'Economia Social i Solidària davant la crisi: Mesures a implantar des de les administracions públiques](#)
- XES. (2020b). [L'impacte de la COVID-19 sobre l'Economia Social i Solidària: solidaritat malgrat les dificultats](#)

Documents estructurals

Estratègia de l'Economia Social i Solidària a Barcelona 2030. Reactivació i enfortiment d'una economia per a la vida a la ciutat:
<https://essbcn2030.decidim.barcelona/processes/essbcn2030/f/1594/>

Pla d'Impuls de l'Economia Social i Solidària 2016-2019:
<https://ajuntament.barcelona.cat/economia-social-solidaria/sites/default/files/Pla%20d%27Impuls%20ESS.pdf>

Estratègia d'Impuls del Consum Responsable 2016 – 2019:
<https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2017/02/Economia-170214-Estrat%C3%A8gia-consum-responsable.pdf>

**BARCELONA
MAI S'ATURA**

PROMOCIÓ

REACTIVEM I ENFORTIM L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA